LAIKAS

Nr. 266 XII M.

"EL TIEMPO"
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. Aires
T. E. 208 - 5027
Reg. Nacional de la Propiedad Intelectual
No. 636922

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL
Franqueo Pagado Concesión Nº 4289
Tarifa Reducida Concesión Nº 4015

PERIODICO QUINCENAL LITUANO — 20 DE OCTUBRE — SPALIO 20 D. 1960 M.

Edvardas Šulaitis

POLITINIAI KURIOZAI

ŠIOMIS dienomis galvojame ir kai kur girdime kalbant, jog Amerika visur ir visada pasipriešina komunistams, ypatingai po nepavykusios Paryžiaus konferencijos. Bet iš tikrųjų taip nėra ir tai galime pailiustruoti daugelių pavyzdžių iš netolimos praeities, kada Chruščevas savo atvykimu Amerikon buvo sukėlęs daug trukšmo.

Iš tiesų net sunku suprasti, kaip iš tikrųjų yra, nes paskutinės savaitės parodė, kad krašto politikoje yra tiek daug kontroversijų, jog reikia tik stebėtis tokių veiksmų nesuderinimu.

Vienas iš ryškių pavyzdžių, uždraudė valstybės departamentas, tuo žygiu norėdamas "sušvelninti nuotaikas" (!). Taip pat ten buvo patalpintas Pavergtųjų Europos tautų gen. sekr. rumuno Coste teigiamas: "Jie (valstybės departamentas) su Chruščevu elgiasi kaip su valstybės vyru, o mums uždaro burnas".

Daugelį nustebino švelnoka prez. Eisenhoverio kalba Jungt. Tautų sesijoje, kurioje nebuvo visai paminėtas Europos tautų pavergimas. Tas irgi kažkaip nesiderino su kitais prezidento bei politikos vadų griežtai prieškomunistiniais veiksmais ar pasisakymais, pav. Pavergtųjų Tautų savaitės paskelbimu ir pan.

Dėl to Rytų ir Vidurio Europos Amerikiečių Konferencijos pirm. prel. Jonas Balkūnas rugsėjo mėn. 23 d. prez. Eisenhoveriui pasiuntė sekančią telegramą:

"Penkiolika milijonų amerikiečių, kilusių iš rytų ir vidurio Europos, su rūpesčiu laukė, pone Prezidente, Jūsų kalbos J. T. Atsižvelgdami į jūsų pareiškimą dėl pavergtųjų tautų akivaizdoje respublikonų susitikimo su tautinėm grupėm rugsėjo 19 d., jie buvo tikri kad jūs nepraleisite progos, kurią davė Chruščevo ir jo iškamšų įžūlus buvimas J. T., užkvestionuoti jiems teisę kalbėti vardu kraštų, kuriuos jie laiko pavergę, ir pareikalauti laisvų rinkimų. Visos šios viltys nuėjo niekais. Jūsų kalboje, pone Prezidente, nebuvo net prabėgom užsiminta apie tą begėdiškiausią mūsų laikų padėtį, apie šimto milijonų aukštai civilizuotų tautų pavergimą. Ši tyla apkartins širdis mūsų laisvę mylinčių žmonių. Tai įtikins pavergėją, kad jie dabar jau turi mūsų pritarimą..."

Taip pat čia reikia pažymėti ir nelabai mums malonų straipsnį, tilpusį *New York Times* rugsėjo mėn. 24 d. Iš vienos pusės ten buvo nemaža tiesos, nes Chruščevas buvo išvadintas melagiu, kadangi jis pareiškė neturįs kolonijų. Tame laikraštyje kaip tik buvo sužymėtos dvejopos sovietinės kolonijos. Vienos — "iš vardo nepriklausomos valstybės": Lenkija, R. Vokietija, Vengrija, Čekoslovakija, Rumunija, Albanija, Bulgarija, Orutinė Mongolija, Š. Korėja. Kitos — "nerusų tautos ir kraštai, kurie buvo pirma carų pavergti, inkorporuoti į jų imperiją, o vėliau iš naujo pavergti Lenino ir Stalino". Tokiomis be pabaltiečių minimi — armėnai, gruzinai, uzbekai, kazokai, totoriai, buriatai ir kt.

Taigi šis, šiaip jau neblogai informuotas dienraštis, dažnai dedantįs palankių rašinių Pabaltijo valstybių atžvilgiu, ėmė ir prašovė pro šalį pabaltiečius įjungdamas į vieną grupę kartu su niekada nepriklausomybę neturėjusioms tautoms, nežiūrint jau to, kad ir dabar JAV Pabaltijo valstybes oficialiai dar skaito nepriklausomomis (nepripažįsta sovietinę okupaciją).

Šalia visų kitų keistenybių, kurių čia būtų galima suminėti dešimtimis, tap pat keistai nuteikė Rutgers universiteto (netoli New Yorko) penkių studentų išsišokimas, padarytas pakviečiant Chruščevą atvykti universitetan duoti pranešimą.

rodančių keistoką atsakingųjų veiksnių poziciją atsitiko rugsėjo mėn. 20 d., kada New Yorko policija uždraudė Pavergtųjų Europos Tautų seimo sesiją pradėti tradiciniu vėliavų pakėlimu. Negana to, nuo patalpų sienų buvo įsakyta nuimti paveikslą, kuris vaizdavo Chruščevą kaip tautų pavergėją.

Dėl šio žygio atsiliepė didysis New Yorko dienraštis *N. Y. Herald Tribune*, kuris rugsėjo mėnuo 23 d. įsidėjo tą paveikslą, kuriuo nenorėta užrūstinti Chrsuščevą. Šis paveikslas vaizduoja Chruščevą neštuvuose su revolveriu ir botagu, nešamą dešimties sulinkusių žmonių, atstovaujančių 10 Europos pavergtųjų tautų. Čia buvo padėtas parašas — ištrauka iš Indonezijoje Chruščevo vasario mėnesio pasakytos kalbos: "Mes norime artimų ryšių su kolonialinėm tautom".

Tame laikraštyje paminėta, kad paveikslą rodyti viešumoje

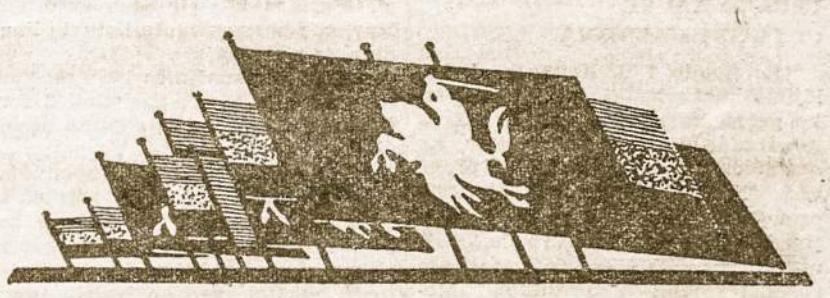

PIRMASIS PIETŲ AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS

kuris įvyks š. m. gruodžio mėn. 3, 4 ir 5 dienomis Lietuvių Salione, Brasil 835, Avellanedos,

yra ruošiamos

LIETUVIAI IŠLAIVINTI CENTRO ARGENTINOJE

bendrai su visomis Organizacijomis ir Spauda

Programoje:

Gruodžio 3 d.

Svečių priėmimas, vainiko uždėjimas ant San Martin paminklo; vakare iškilmingas kongreso aktas salėje: sveikinimai, paskaita, pranešimai, rezoliucijos...

Gruodžio 4 d.

Sekmadienį. Iškilmingos pamaldos; bendri pietūs salėje ir vakare didinga meninė programa.

Gruodžio 5 d.

Ekskursijos su svečiais po Buenos Aires miestą ir draugijų lankymas.

Dalyvaus Argentinos ir Urugvajaus lietuvių chorai, tautinių šokių ansambliai ir solistai.

Į Kongresą yra kviečiami netik visos Argentinos platesnė visuomenė, bet laukiama atvykstant ekskursija iš Urugvajaus ir lietuviai veikėjai iš Brazilijos, Kolumbijos, Venezuelos ir Š. Amerikos.

Visi ruoškimės dalyvauti šiame kongrese, draugijos prašomos jau dabar išrinkti savo delegatus, kurie atstovaus kongrese.

Kongreso Rengimo Komitetas:
Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

● **UNO debatai užsibaigė.** — UNO plenumo sesija, kuri pereito mėnesio 20 dieną buvo prasidėjusi, po ilgų ir karštų debatų baigėsi: įvairių tautų delegacijos išsivežinėjo. Ilgiausiai UNO sesijoje pasiliko sovietų delegacija, kuri sau tikslu turėjo į Jungtinių Tautų tarpą įvesti komunistinę Kiniją, bet šiam žygiui nepavykus, bandė kitais būdais pravesti savo planus, kaip nusiginklavimo, kolonializmo užbaigimą. Šie ir kiti sovietų pasiūlymai nerado visuotino pritarimo, už tai Chruščiovas išsikolioję ir nieko nepešęs apleido UNO patalpas.

Tam išėjus į viešumą ir pasipiktinus gyventojams bei kongresmanui, studentų taryba pranešė, jog tie penki studentai neturi teisės veikti visų studentų vardu ir pakvietimą atšaukė. Čia yra keistoka, kad tokiam pakvietimui pritarė universiteto prezidentas dr. M. V. Gros, kuris yra Free Europe organizacijos rėmėjas.

Taigi kaip matome, Amerikoje dar nevyrauja tokios nuotaikos, kurios mus turėtų džiuginti. Todėl reikia dar daug darbo ir pastangų šioje srityje, o ne pasakymo, jog pavergtųjų tautų interesai ir komunistinė grėsmė jau yra suprantamas.

Vaizdus yra skaitytojo laiškas, tilpęs viename amerikiečių dienraštyje, prieš Chruščevo atvažiavimą, sakantis:

"Kiekvienas pataikūnas tikisi, jog jeigu krokodilą gerai pašersi, tai krokodilas jį (šėrėją) suės paskutinį. Tai reikia gerai įsidėmėti priimant Rusijos šliūžą mūsų krašte".

● **Kennedy 12 punktų Pietų Amerikai.** — Kennedy, kaip rašo vokiečių dienraštis "Freie Presse" spalio 19 d. kalbėdamas apie santykius su Pietų Amerikos kontinentu, smarkiai kritikavo pasenusią Roosvelto pagelbos planą ir nurodė savo planą, išdėstytą per 12 punktų, kuriuose nurodo, kad reikalinga yra reali ir nesavanaudiška pagalba P. Amerikai, duodant netik ilgalaikę paskolą, bet siunčiant technikus, inžinierius, įvairių pramonės sričių specialistus, kad pakelti P. Amerikos pramonę ir padėti greičiau išsivystyti ir geriau išnaudoti didžiulius žemės turtus, kurie dar laukia išimami ir panaudojami bendram visų geriui.

● **De Gaullis reiškia pretenzijas.** Paskutiniu laiku santykiai tarp Prancūzijos ir Vokietijos kiek atšalo dėl pareikštų De Gaullio pretenzijų NATO sąjungoje, kurioje De Gaullis norėtų turėti didesnes teises už kitas NATO šalis ir norėtų išjungti Jungtines Amerikos Valstybes. Gal prancūzai prisibijo Vak. Vokietijos kilimo su amerikiečių pagelba, kad vokiečiai nepaimtų karinę persvarą. Šios De Gaullio pretenzijos: savarankiškai leisti prancūzams veikti NATO ribose be abejo sukelia amerikiečių ir vokiečių tarpe nepasitikėjimą, kurį rusai išnaudoja savo labui. Prancūzų senatas tačiau šį De Gaullio planą atmetė 264 balsais prieš 213.

● **Buvęs Turkijos ministerių kabinetas kaltinamųjų kėdėse.** — Spalio 14 d. Marmaros saloje Turkijoje prasidėjo garsiojo Monsterio byla prieš buvusį Menderes kabinetą. Kaltinamųjų sarše yra įrašyti 407 buvę Turkijos politikai ir tautos vadai, tarp kurių pažymėtini buvęs valstybės prezidentas Celal Bayer, buvęs ministerių prez. Aduan Menderes, ir visas jo kabinetas, kuris šių metų gegužės 27 d. buvo nuverstas. Nuo to laiko visi vyriausybės buvusieji nariai ir didesnė dauguma demokratų partijos vyrų yra laikomi uždaryti. Tai yra vienas iš akyvaizdžių perversmų, kuris nepakenčia jokios tolerancijos skirtingų pažiūrų žmonėms.

VISI Į ALDONOS STEMPUŽIENĖS KONCERTĄ — LAPKRIČIO 18 D.

Okupuotoje LIETUVOJE

UŽDARĖ KAUNE CENTRINĮ KALĖJIMĄ

(E) Spalio 1 d. Kauno s. d. kalėjime Mickevičiaus gatvėje susirinko grupė buvusių to kalėjimo kalinių-komunistų kalėjimo uždarymo apeigoms. Grupė aplankė ta proga vad. "mirtininkų" kameras. Kaip praneša Vilniaus radijas, šitas kalėjimas (statytas dar caro laikais), uždaromas. Kalėjimo pastatai esą rekonstruojami ir pritaikomi Medžio apdirbimo technikumo reikalams (Kalėjimo uždarymas, žinoma, nereiškia, kad jau nebėra kalinių. Sovietiniame režime kalinių ir tremtinių yra daugiau, negu yra buvę bet kuriame kitame režime. E.).

1863 METŲ SUKILIMO DOKUMENTAI

(E) Lenkijos laikraštis "Swiat" š. m. rugp. 21 d. nr-je rašo, kad Vilniuje rasti dokumentai, liečią 1863 metų sukilimą. Jų tarpe surasti sukilimo įsakymai, išleisti sukilimo vadų - Konstantino Kalinausko ir Valerijaus Vrubliausko.

BRAZILŲ ANSAMBLIS LIETUVOJE

(E) Praėjusio mėnesio pabaigoje Vilniaus Valst. filharmonijos salėje koncertavo brazilų ansamblis "Brazilų samba". Buvo demonstruojami brazilų liaudies šokiai ir dainos. Brazilų pasirodymas Vilniuje susilaukė didelio pasisekimo.

85 M. NUO M. K. ČIURLIONIO GIMIMO DIENOS

(E) Š. m. rugsėjo 23 d. sukako 85 metai, kai gimė įžymus lietuvių kompozitorius Mykalojus Konstantinas Čiurlionis. Šiai datai pažymėti Kauno respubl. bibliotekos rūmuose atidaryta Čiurlionio kūrinių paroda. Jos stenduose — Čiurlionio muzikos kūrinių leidiniai, taip pat dailės kūriniai bei literatūra apie Čiurlionį. Muzikos kūrinių stenduose yra Čiurlionio harmonizuotų lietuvių liaudies dainų rinkinys vaikams "Vieversėlis", išspausdintas 1909 m. Varšuvoje bei 1925 m. išleistieji 3 fortepioninės ir 2 liaudies dainų sąsiuviniai.

Keliuose stenduose eksponuojamos ir jo dailės kūrinių reprodukcijos, išspausdintos įvair. meno bei literatūros žurnaluose, kataloguose, almanachuose ir kitur. Čiurlionio talentą aukštai įvertino įvairių tautų menininkai.

KINIEČIAI APIE LIETUVIUS KREPŠININKUS

(E) Š. m. rugsėjo 13 d. į Kauną atvyko komunist. Kinijos krepšininkai dvejoms rungtynėms su Politechnikos instituto moterų ir vyrų ekipomis. Ta proga, Kuano radijo studijos pakviestas, kiniečių treneris Gao-E savo kalboje pažymėjo, kad Kinijoje yra žinoma kauniečių tradicija žaisti krepšinį, kad lietuviai teisėtai yra vienais iš geriausių krepšinių žaidėjų, ir kad kiniečiai laiko už garbę žaisti Kaune.

POLITINIS ŠVIETIMAS

(E) Kalvarijos rajone plečiamas politinio švietimo, t. y. komunistinės propagandos, tinklas. Iki šiol pareiškė norą dalyvauti 900 žmonių.

Panašiai plečiamas politinio švietimo tinklas ir Šiauliuose. Šiemet čia mokysis 5.000 žmonių.

EKSPERIMENTINIS 150 KūB.M. DEGUONIES AGREGATAS

(E) Kauno "Atramos" gamykloje per valandą pagaminama 70 kūb. m. deguonies. Augant pramoniai, šiuo metu "Atramoj" pagaminamo deguonies kiekio Lietuvos pramonei neužtenka. Deguonies gamybai padidinti, šiomis dienomis gamykla gavo naują eksperimentinį 150 kūb. m. deguonies agregatą. Tokio galingumo agregatas yra pirmas visoje Tarybų Sąjungoje.

ŽUDYMAI LIETUVOJE KARO METU

Įvykių Gargždūose, Kretingoje ir Palangoje atgarsiai

(E) Ulme, Pietų Vokietijoje, apygardos teismo prisiekusiųjų kamera rugsėjo 27 d. iš naujo pradėjo svarstyti masinių žudymų Lietuvoje bylą, kuri pirmą kartą ilgus mėnesius buvo svarstoma 1958 metais ir baigėsi sprendimu, kuriuo 10 gestapininkų ir šiaip policijos pareigūnų buvo nuteisti įvairiomis kalėjimo bausmėmis.

Pirmoje instancijoje Ulmo teismas išklausė 173 liūdininkus ir 6 ekspertus. Trys liudininkai teismo posėdžių metu ar po to nusižudė, nes buvo iškilusi jų pačių kaltė žudant žmones Lietuvoje. Liudininkais atvyko, teismo kviečiami, net keli iš užjūrio, jų tarpe prel. M. Krupavičius. Kaltinamųjų tarpe — iš dešimties — buvo vienas lietuvis: buv. Kretingos policijos pareigūnas Pranas Lukys-Jakys. Jis teismo buvo nuteistas 7 metais kalėjimo. Jis ir trys kiti nuteistieji (Sakuth, Kreuzmann, Schmidt-Hammer) buvo padavę kasacijos skundus. Fed. teismas (Bundesgericht) Karlsruhe patenkino tik dviejų nuteistųjų skundus — Lukio-Jakio, Fed. Teismas matyvavo savo sprendimą tuo, kad pirmoje instancijoje nebuvę pakankamai išaiškintas kaltinamojo tvirtinimas, kad jis iš anksto nežinojęs, ką darys vėliau vokiečių gestapininkai su jo sutelktais (suareštuotais) žydais ir kitais.

ŠĮ KARTĄ EINA REIKALAS APIE SUŠAUDYMĄ 841 ASMENS

Pirmoje byloje 10 kaltinamųjų buvo kaltinami nužudę arba padėję nužudyti 5.186 asmenis. Dabartinėje byloje teisiamasis Werner Schmidt - Hammer (53 m.) kaltinamas dalyvavęs 526 asmenų nužudyme, Lukys-Jakys (60 m.) 315 asmenų. Šį kartą yra pakviestą 50 liudininkų. Bylos svarstymas truks apie 3-4 savaites. Teismo pirmininkas jau pačią pirmąją dieną uždraudė salėjej daryti foto nuotraukas ir pastatyti radiofonų ir televizijos aparatūras.

Pradžioje abu teisiamieji papasakojo iš savo gyvenimo ir karjeros eigos, pabėždami ypač savo "tarnybinius įsipareigojimus", "įsakymus" ir pan., kurių nepildyti jie negalėję.

ŠAUDYMAI GARGŽDUOSE, KRETINGOJE, PALANGOJE IR JOKIO SĄŽINĖS BALSO

Antrąją bylos dieną (rugsėjo mėn. 28 d.) teisiamasis Werner Schmidt-Hammer aiškinosi, kad jis pirmose trijose masinių žudymų vietose (Gargždūose, Kretingoje, Palangoje) būk visai nesupratęs, kad šaudymai vykdomi neteisėtai, vien tik rasiniais ir kitokiais panašiais sumetimais. SD ir gestapo suvarytus asmenis jis laikęs "partizaniniais šauliais" ("Heckenschützen"), pagautus kariuomenės. Jų sušaudymą laikęs teisėtu aktu. Teisėjai jam primena, kad po pirmųjų egzekucijų Kretingoje jo viršininkas (dabar jau miręs majoras) jam pažadėjęs: "Tokių dalykų daugiau nebus". Nepaisant to, jis vyko ir į sekančias tokias egzekucijas, nė nesiteiraudamas pas viršininką, kodėl jis savo pažado nevykdo (kad tokių veiksmų "daugiau nebūsią"). Dabar teisme Schmidt-Hammer aiškinasi, kad jis tarnybinės disciplinos dėliai nė negalėjęs viršininkui statyti tokius klausimus.

VIENO RADIJO KOMENTATORIAUS PASTABA

Stuttgarto radijo komentatorius, atvaizduodamas šiomis dienomis Ulmo bylos savitumus ir padarinius, pastebėjo, kad pirmoje instancijoje kai kurie liudininkai, ypač iš Klaipėdos, iš blogai suprasto "draugiškumo" liudiję taip, kad teisiamųjų kaltė atrodytų mažesnė. Tam tikri sluoksniai, girdi, ir šiandien dar užmerkią akis prieš baisumus, kuriuos tuomet vykdė hitlerinis režimas prieš kitas tautas, nenori prisiminti, kad dešimtis gestapininkų ir jų pagelbininkų be teismo ir kaltės įrodymų masiniai paskerdė daugiau kaip 5 tūkstančių asmenų.

Ulmo byla, anot komentato-

(nukelta į 3 psl.)

AUKLĖJIMO SMUGDYMAS LIETUVOJE

Rašo JONAS MIŠKINIS
Amsterdam, N. Y.

PIRMOSIOMIS bolševikų okupacijos dienomis, 1940 m., komunistai pirmiausiai ryžosi sužlugdyti lietuvių tautos brangiausią turtą — švietimą.

Artėjant mokslo metų pradžiai, visame krašte plito gandai, kad švietimo komisariatas Kaune ruošiasi šaukt visos Lietuvos krašto mokytojų konferenciją.

Gandai tapo tikrenybe. Per spaudą ir radiją ėmė skelbti konferencijos laiką ir vietą. Per radijo ištisas dienas buvo tuo reikalu varoma plati propaganda. Komunistai, kiek galėdami, juodino buvusias nepriklausomos Lietuvos mokyklas, jų programas, o labiausiai patį auklėjimą. Aiškino, kad per konferenciją bus nustatyti mokymo ir auklėjimo nauji pagrindai ir planai, pagal kuriuos bus sukurta naujoji pažangioji mokykla.

DIDŽIOJI MOKYTOJŲ KONFERENCIJA

Visų Lietuvos mokyklų mokytojai ir švietimo darbuotojai buvo šaukiami ir raginami per spaudą vykti didžiojon konferencijon. Mokytojus geležinkeliais vežė veltui. Teko pasinaudoti ir man tuo "malonumu". Į Kauną suvažiavo keletas tūkstančių mokytojų. Daug kas jau negalėjo atvažiuoti, nes pirmomis okupacijos dienomis buvo areštuoti ir uždaryti kalėjimuose.

Suvažiavimas vyko Kauno Kūno Kultūros rūmuose. Kiemo geležinės tvoros ir pačių rūmų sienos buvo apklijuotos įvairiausiais komunistiniais propagandiniais šūkiais, plakatais ir komunistų veikėjų portretais. Salė — išpuošta raudonomis vėliavomis ir Makso, Engelso, Stalino, Lenino ir kitų komunistų paveikslais.

Mokytojai, visa tai matydami, labai jaudinosi. Visiems buvo aišku, kad jie suvažiavo į lietuviškos mokyklos laidotuves. Vadinasi, kas per 22 m. nepriklausomo gyvenimo mokytojų buvo sukurta, dabar bus okupanto paniekinta ir sunaikinta. Tai buvo skaudu ir liūdna...

Konferencija pradėta sugrojus internacionalą ir sudarant prezidiumą. Prezidiumo pirmininku kviečiamas Stalinas ir jo pakalikai. Daug kas iš mokytojų manė, kad tikrai pamatys patį Staliną, bet, vietoj jo, už raudonojo stalo atsisėdo Paleckis ir visa jo raudonoji vyriausybė. Na, ir prasidėjo "pedagogiškos" staliniškų pakalikų kalbos. Jie pirmiausia juodino visa, kas buvo per du dešimtmečiu švietimo sukurta ir laimėta. Visi beveik vienodai kalbėjo ir dievino, kad maksizmas, leninizmas, stalinizmas esąs kilniausias ir giliausias mokslas, net visų mokslų pagrindas.

Kol kalbėjo paleckininkai, tai niekas į jų tuščiažodžiavimus nekreipė jokio dėmesio. Visi laukė, ką rimtas profesorius Krėvė pasakys. Tačiau ir jo kalba mažai kuo skyrėsi. Jis ir gi priminė, kad esame švietimo srityje atsilikę nuo brolškųjų Sovietų Sąjungos respublikų, todėl mums reikią jas pasivyti.

Visos propagandininkų kalbos buvo tik muilo burbulai. Mokytojai suprato, kad tai yra gilus lietuviškos mokyklos įžeidimas ir išniekinimas. Visiems lietuviams pratijotams svaigo galvos ir verkė širdys nuo tų melagysčių bei šmeižtų. Tad neveltui, baigiant konferenciją, salėje pasigirdo grausmingas Lietuvos himno giedojimas. Prezidiumas sumišo. Tačiau tik vienas prezidiumo narys prof. Krėvė atsistojo, kiti gi sėdėjo ir ironiškai stebėjo giedančius. Iš užkampių pasipylė enkavedistai ir su visu uolumu sekė giedančius entuziastus.

Prof. Krėvę asmeniškai pažinojau. Daug kartų su juo teko kultūriniais ir politiniais klausimais diskutuoti. Tai konferencijos pertraukos metu, priėjęs prie jo, prieteliškai paklausiau:

— Ar jau dabar pradėjom demokratiškai gyventi?

Jis tik pamojo ranka, o kita spausdamas mano dešinę, tyliai tarė: "Laikykimės"! Iš to supratau, kad jis pateko komunistų nelaisvėn.

MOKYTOJŲ KILNOJIMAI

Nors buvo skelbiama, kad visose mokyklose mokymas prasidės normaliu laiku, t. y. rugpiūčio mėn. vidury, bet prasidėjo tik rugsėjo mėnesio pabaigoje. Kaip tik po tos "garsios konferencijos" švietimo komisasaras Venclova, kompartijos diktavimu, pradėjo masiškai atleidinėti mokytojus. Atleistuosius skirdavo į pradžios mokyklas arba gimnazijas. Jokios kėlimosi pašalpos niekam nemokėjo. Kiekvienas mokytojas turėjo keltis savo lėšomis. Taip ir prasidėjo visam krašte didelis mokytojų judėjimas.

Tarp mokytojų kilo didžiausias nepasitenkinimas, tačiau niekas į tai nekreipė dėmesio ir niekas jų neužtarė. Komunistėliai iš jų tik šypsojosi ir į akis sakydavo: "Taip jums ir reikia, smetonininkai".

Švietimo komisaras mokytojų atleidimus ir paskyrimus skelbė komunistų dienraštyje "Tarybų Lietuvoj".

Mokslo metų pradžią teko man pradėti Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijoje. Mokytojai su vyresniųjų klasių mokiniais piešė staliniškus paveikslus ir rašė komunistinius šūkius. Kada viskas buvo paruošta, visi mokiniai ir mokytojai susirinko gimnazijos kieme. Čia naujasis direktorius mokiniams tarė žodį. Jis, tarp kitko, priminė, kad mokslo metus pradedame visai kitomis aplinkybėmis. Praeitą pavasarį, baigdami mokslo metus, mokytojus vadinome ponais mokytojais, o dabar vadinsime draugais mokytojais. Be to, nereikės mokytis tikybos ir prieš pamokas — kalbėti maldos, nereikės šiandien eiti į bažnyčią, bet į aikštę. Ten nuėję išklausysime nusipelnusių asmenų kalbų ir vėl grįšime gimnazijon.

Tiesa, gimnazijos direktorius kalbėjo šaltai, bet mokytojai ir mokiniai dar šalčiau jo kalbos klausėsi. Baigiant jam kalbėti, vienas kitas dalyvis paplojo. Po to klasių auklėtojai mokiniams išdalino raudonų vėliavėlių, o vyresniųjų klasių mokiniams davė nešti komunistų paveikslus su šūkiais. Mokiniai, kad ir labai nenoriai, turėjo pasiduoti mokyklos drausmei. Rodos, kaip žemę pardavę, ėjome rikiuotai per visą miestą. Kadangi lijo, tai nuo lietaus šūkiai bluko, o Stalino ir Lenino paveikslai pasidarė murzini. Mokiniai ėmė šaipytis, girdi, komunistų vadams pasidarė graudu ir jie pradėję gailiai ašaroti... Raudonąsias vėliavėles mokiniai svaidė į pašalius.

AIKŠTĖJE

Į aikštę susirinko viso Marijampolės miesto mokyklų mokiniai ir mokytojai: pradžios, gimnazijų ir mokytojų seminarijos. Čia iš tribūnos vietos komunistai ėmė "šviesti" moksleivius ir mokytojus komunistinėje dvasioje. Bet jų kalbų mažai kas klausėsi. Mokiniai pradėjo švilpti, triukšmauti ir pamėgdžioti kalbančius. Enkavedistai bėgiojo po aikštę ir stebėjo, kas kelią tą triukšmą. Kadangi tas mokinių buvo daroma organizuotai, tai jie, minioje niekaip, negalėjo nustatyti tikrųjų kaltininkų.

Po visų tų propagandinių tuščių kalbų, grįžom į gimnaziją. Iš išdalintų kelių šimtų vėliavėlių, mokiniai grąžino tik keletą.

Sekančią dieną pradėjome darbą. Į pamokas neatvyko keturi vyresniųjų klasių mokiniai. Jie naktį buvo enkavedistų areštuoti ir uždaryti kalėjime. Vėliau areštai vyko ištisus mokslo metus — mokinių ir mokytojų.

Sovietinis Burbulas

Kaip jau buvo rašyta, keturi amerikiečiai prieš kiek laiko gavo leidimą nardyti Negyvojoje jūroje ir ieškoti Šv. Rašte minimų Sodomos ir Gomoros miestų. Espedicijos vadovas dr. Baney pareiškė, kad jie aptikę jūros dugne griuvėsius ir mano, kad tai yra tų dviejų miestų liekanos. Šv. Rašte aprašoma, kad tuos miestus sunaikino iš dangaus kritusi ugnis dėl nuodėmių gausumo. Angelas įspėjo Lotą ir jo žmoną, įsakydamas bėgti ir neatsigrįžti. Kai Loto žmona atsigrįžo, ji pavirto druskos stulpu. Tai atsitiko maždaug prieš 4000 metų.

PASIRODŽIUS žiniai apie atrastus griūvesius, neatsiliko ir sovietai. Kažkoks sov. fizikas Agrest paskelbė teoriją, kad Sodomos ir Gomoros miestus sunaikino iš erdvių nusileidęs didžiulis laivas, kuris atlėkė į žemę iš kitų planetų su nežinomom būtybėm. Pagal to sovieto aiškinimą vadinama Baalbeko platforma esanti pastatyta tų būtybių, nuo kurios tas nusileidęs erdvių laivas, sunaikinęs Sodomą ir Gomorą, pakilo ir nulėkė savais keliais.

Tas sovietas aiškina, kad girdi Sodomą ir Gomorą sunaikino nuklerinio kuro sprogimas, kurį atlėkusios būtybės susprogdino palikdamos žemę. Tų miestų gyventojai buvo įspėti prieš sprogdinimą ir jiems buvo pasakyta, kad turi bėgti neatsisukdami. Kurie šio įspėjimo nepaklausė ir atsisuko — tapo akli ir žuvo. Šiai savo "teorijai" paremti sovietas aiškina, kad Libijos dykumose yra substancijos vadinamos tektitai, kurie gali būti tokio erdvės laivo likučiai, arba sprogimo padariniai.

Pagal nežinia iš kur išpeštą kitą teoriją sovietas įrodinėja, kad senais laikais erdvių keliautojai atskrisdavo paviešėti į žemę ir norėdavo vietos žmonėms suteikti žinių, tačiau dėl žemo tuolaikinio žmonių kultūrinio ir technikinio lygio buvo sunku tomis žiniomis pasinaudoti.

Tokią fantastinę versiją paskelbė sovietas išgirdęs, kad laisvojo pasaulio mokslininkai susidomėjo atrastais Negyvojoje jūroje griuvėsiais, manydami, kad jie gali būti Sodomos ir Gomoros liekanos. Kodėl dabar neatlekia tie paslaptingi erdvių keliautojai į Maskvą pasikalbėti su aukštos kultūros ir technikos mokslininkais — sovietais, tas Agrest nepaaiškina. Taip pat Agrest, skelbdamas savo fantazijas apie erdvių keliautojus, susipainiojo net tokioje smulkmenoje, būtent: Sodomos ir Gomoros miestai buvo pietinėje Negyvosios jūras dalyje, kai tuo tarpu jo minima Baalbeko platforma randasi tarp Beiruto ir Damasko t. y. 1500 km. nuotolyje. Toliau, net laisvojo pasaulio gimnazistui iš vadovėlių žinoma, kad Baalbeko nėra kokia nors nežinomų būtybių pastatyta erdvės laivui platforma startui, bet buvusi romėnų šventovė, statyta antrame amžiuje po Kristaus ir buvo pašvęsta romėnų stabui Baalui. Baalbekas yra šiandien tų didžiulių romėnų šventyklų griuvėsiai. Kaikurios iš čia buvusių šventyklų dar ir šiandien neblogai išsilaikiusios k. t. Jupiterio — Baalo ir Bacho šventyklos.

Iš viso to matyti, kad tas sovietinis fizikas turėdamas "duomenų" apie nežinomų būtybių kelionę į senąją Sodomą ir Gomorą, nežinojo net geografijos ir buvusios romėnų šventyklos istorijos.

Pabaigoje tenka pažymėti, kad to sovietinio fiziko Agrest "įrodymus" apie Sodomą ir Gomorą pakartojo ir perdavė į laisvąjį pasaulį sovietinė žinių agentūra Tass. Tas reiškia, kad teorija yra "teisinga" ir privaloma tikėti, nes kaip žinome, Tass klaidingų informacijų ir nesąmonių neperduoda — žiūrint sovietų akimis. Laisvojo pasaulio skaitytojas šią fantaziją pasiskaito tik kaip pavyzdį, prie ko gali privesti materialistinis "mokslas". *(Tėviškės Aidai")*

ĮVAIRENYBĖS

RASINĖ DISKRIMINACIJA MASKVOS UNIVERSITETE

(E) Trys Afrikos studentai (vienas iš Togo, kitas iš Nigerijos, trečias iš Ugandos), kurie buvo gavę sovietinę stipendiją Maskvoje studijuoti, nutarė studijas nutraukti ir iš Maskvos išvyko. Jie pasakoja, kad esąs didelis skirtumas tarp sovietinių pažadų ir tikrovės. Universitete jaučiama kitaspalvių studentų diskriminacija. Tai liečia ir kitus studentus, netik šiuos tris, bet kiti dar mėgina sunkumus pakelti. Sovietinės įstaigos ypatingai pyksta, kad studentai nesutinka būti išmokinami komunistiniais instruktoriais Afrikai. Tuo tarpu daugumas studentų nori studijuoti, o ne agentais pasidaryti.

KAZACHSTANE IR ŠIEMET KATASTROFA SU DERLIAUS NUĖMIMU

(E) Kazachstane, kur yra nuvežta ir daug lietuvių darbininkų, ypač jaunimo, ir šiemet pasikartoja katastrofinės negerovės su derliaus nuėmimu. Maskvos "Pravda" skundžiasi, greit pradės ten snigti, o dar dideliuose plotuose derliaus laukuose. Vėl laukiama milžiniškų nuostolių. Ypač esą sunkumai su "technika". Viename rajone iš 230 mašinų derliui nuimti tik 70 dirba. Mašinos apleistos, technikai nė iš tolo neišpildo normų. Kiti šaltiniai praneša, kad darbininkai Kazachstane, ypač jaunimas, esą nepatenkinti ir darbo ir gyvenimo sąlygomis ir daugelis metę darbą dingsta.

VIENAS SATELITAS ŽVELGIA DAUGIAU Į PEKINĄ, NEGU Į MASKVĄ

(E) Jau seniai apie Albaniją yra žinių, kad jos komunistų vadovybė savo ideologija ir taktika linksta daugiau į Mao Tse Tungą, negu į Chruščiovą. Dar pastaromis dienomis, ryšium su albanų delegacijos lankymusi Pekine, tai išryškėjo. Albanų delegatai patvirtino, kad Mao Tse Tungas atstovaująs "tikrąjį" komunizmą, o kiniečiai iš savo pusės paliudijo albanams, kad jie esą "tikrieji internacionalistai".

Iš visų komunistinio bloko kraštų tik viena Albanija atsistojo Pekino pusėje, jo ideologiniame ginče su Maskva. Albanijos kom. partijos laikraštis "Zeri i Popullit" rašo, kad Kinijos komunistų ideologinė laikysena esanti teisinga. Laikraštis puola jugoslavą Edward Kardelj knygą "Socializmas ir karas", kurioje autorius palaiko Maskvos pusę jos ginče su Pekinu.

Tarp kitko, Albanija yra vienintelis komunistinio bloko kraštas, nedalyvavęs Rytų bloko "viršunių" konferencijoje, įvykusioje Bukarešte.

ŽYDAI NORĖTŲ IŠ SOVIETŲ SĄJUNGOS EMIGRUOTI

LIETUVOJE YRA DAR APIE 25.000

PARYŽIUJE neseniai įvyko tarptaut. konferencija, apie kurią pasaulio spaudoje palyginamai mažai tebuvo rašyta, nes kiti pasaulio įvykiai nustelbė susidomėjimą. Tai konferencija Sovietų Sąjungos žydų reikalams aptarti. Dalyvavo žymūs asmens iš 15 valstybių.

Nors konferencijos uždaviniai buvo daugiau humanitariniai, negu politiniai, Maskva jau iš anksto buvo pasisakiusi prieš tokią konferenciją, įtardamą ją antisovietiškumu. Bet konferencijos organizatoriai (jų tarpe ir Žmogaus teisių lygos darbuotojai) pabrėžė konferencijos nepolitiškumą. Kai Maskvai nesisekė konferenciją sutrukdyti, ji pakeitė savo taktiką ir stengės konferencijos metu diskusijas pakreipti bent kiek savo naudai, kas, tačiau, nepavyko. Sovietinėmis intencijomis atvykę į konferenciją komunistai stengės sudaryti įspūdį, kad žydams Sovietų Sąjungoje nesą jau taip blogai. Bet konferencijoje skaityti referatai ir diskusijos ką kitą rodė. Konferencijoje buvo cituota ir knyga "Žydų tragedija Sovietų Sąjungoje".

Konferencijai vadovavo žinomas žydų veikėjas N. Goldman. Jis ir kiti kalbėtojai pabrėžė, kad Sovietų Sąjungoje gyvenantiems žydams nesuteikiamos nei tos teisės, kurios yra užtikrintos sovietinėje konstitucijoje. Žydams esą grąsoma jei ne individualiai, tai kolektyviai, neduodant jiems kultūriniai, tautiniai ir tikybiniai pasireikšti. Buvę daryta žygių sovietų vyriausybėje, bet jie likę be pasėkų, nes niekas nepasikeitę. Vienas kalbėtojas tiesiai pasakė: "Sovietų Sąjunga nesilaiko savo pažadų". Nieko nepadėję ir kontaktai su Suslovu bei kitais įtakingais asmenimis Kremliuje.

Iš konferencijos diskusijų paaiškėjo, kad bemaž visi žydai norėtų, jei galėtų, iš Sovietų Sąjungos emigruoti į kitus kraštus (Izraelį, Lenkiją, Ameriką ir kitur). Konferencijos nutarimu bus daromi žygiai Sovietų Sąjungos diplomatinėse atstovybėse, kad žydams būtų emigravimas palengvintas. O likusiems Sovietų Sąjungoje žydams reikalaujama kultūrinės ir kitokios laisvės, numatytos sovietinėje konstitucijoje.

Sovietų Sąjungoje karo metu žuvo arba buvo iššudyta apie 6 milijonai žydų, kaip pareikšta konferencijoje. Šiuo metu dar esą ten apie 2 1/2 milijono žydų. Pereitų metų gyventojų surašymo duomenimis *Lietuvoje* žydų suskaityta 25.000, arba 0,9 %. Kaip yra žinoma, tam tikras žydų skaičius pokariniais metais yra persikėlęs į Lenkiją. Tai tie, kurie įrodė, kad turi Lenkijoje giminių. Kai kurie iš Lenkijos emigravo toliau į Izraelį, Ameriką ir kitur. Kaip pasakoja atvykę iš Lietuvos, žydai Lietuvoje ir dabar ieško galimumų į kitus kraštus emigruoti. Ne dėl to, kad jų santykiai su lietuviais ir kitomis tautybėmis būtų blogi, bet dėl to, kad jie negali priprasti prie sovietinės santvarkos. (E)

PAGROBTI 255 ŽMONĖS

(E) Nuo 1945 metų iki 1960 m. vasario 15 d. klasta, jėga, papirkinėjimais, šantažavimu bei chemikalais-vaistais iš Vak. Berlyno buvo pagrobti 255 žmonės. Be to, 71 atveju žmonių pagrobimas baigėsi nesėkmingai. Šie daviniai paimti iš Lipschitz knygos "Oestliche Untergrundarbeit in West-Berlin" (Rytų pogrindžio darbas Vakarų Berlynė). Oficialiais duomenimis 1959 m. Rytai ypač sustiprino šnipinėjimą.

(atkelta iš 2 psl.)

riaus, davusi dar ir kitų padarinių. Ludwigsburge prie Stuttgarto buvo suorganizuota speciali prokuratūra nacių sunkiems nusikaltimams išaiškinti. Ji jau išaiškino ir perdavė teismams spręsti eilę bylų, kitos dar ruošiamos.

SOVIETŲ PAJĖGOS BALTIJOS JŪROJE IR JOS PAKRAŠČIUOSE

KOELNE leidžiamas biulet. "Wehrpolitische Information" 37-je laidoje plačiai atvaizduoja sovietines pajėgas Baltijos jūros erdvėje. Tos pajėgos yra sutelktos į "Baltijos karinę apygardą", kuri geografiniai apima Estiją, Latviją, Lietuvą ir Karaliaučiaus sritį. Apygarda priklauso prie Sovietų Sąjungos Vakarų sritiės, kurios pajėgos yra nuolatiniame mobilizaciniame stovyje. "Baltijos karinės apygardos" vyriausias vadas šiuo metu yra generolas pulkininkas Busakowsky, kurio būstinė yra Rygoje.

Taikos metu "Baltijos karinė apygarda" turi 15 kariuomenės ir 6 oro pajėgų divizijas. Į jas įeina ir šarvuočių divizijos. Viso tose divizijose yra apie 200 tūkštančių vyrų.

"Baltijos kariniame laivyne" yra šiuo metu 5 kreiceriai, 60 naikintojų, 130 povandeninių laivų, 260 greitųjų laivų, didelis skaičius pagelbinių laivų. Vyriausios sovietų laivyno bazės yra Taline, Rygoje, Liepojoje ir Piliavoje, neskaitant mažesnių bazių (į kurias tur būt reiktų įskaityti ir Klaipėdą. E.). Laivyno vyriausioji būstinė yra Piliava. Šiuo metu laivynui vadovauja viceadmirolas Orel.

Gretimame Karaliaučiuje yra "Baltų laivyno" oro pajėgų vadovybė, kuri savo žinioje turi daugiau kaip 1.000 lėktuvų. Laivynas turi viso apie 200.000 vyrų.

Į "Baltijos karinę apygardą" įeina dar ir kelios specialios formacijos.

Skaitoma, kad "Baltijos karinė apygarda" turi viso apie 455 tūkštančių vyrų. Jeigu pagal Chruščiovo garsiuosius "nusiginklavimo" planus ir būtų demobilizuota iš to skaičiaus apie 75.000 vyrų, tai šita liestų tik eilinius karius, ne specialius dalinius.

Vokiečių kariniai sluoksniai mano, kad iš sovietų raketinių bazių ties Karaliaučium raketos galėtų pasiekti ne tik Skandinaviją, Angliją, Ispaniją. Italiją ir Afriką, bet ir Ameriką (Vasingtonas yra apie 8.000 km nuotolyje nuo Karaliaučiaus).

Akivaizdoje tokios padėties yra visai suprantama, kodėl NATO (Šiaurės Atlanto gynybos) organizacija stiprina savo pajėgumą ir kodėl Vakarų valstybės reikalauja netik nusiginklavimo, bet ir griežtos kontrolės. (E)

BRAZILIJOS LIETUVIAI

RIO DE JANEIRO

VYTAUTAS PETRONIS "CARIOCA" GARBĖS PILIETIS

Vyt. Petronis, kuris yra spaustuvininkas Rio de Janeiro valdžios yra pakeltas į "Carioca" garbės pilietį. Šį pakėlimą garbės piliečiu vietinė spauda gražiai atžymėjo. Vyt. Petronis, kuris prieš 8 metus pradėjo savarankiškai dirbti spaustuvės darbą greitai iškilo. Jo spaustuvėje prie 20 įvairių mašinų dirba 40 darbininkų.

● **Jonas Dubauskas** yra Rio de Janeiro lietuvių jaunimo pirmininkas. Rugsėjo 26 d. atšventė 21 metų savo gimimo sukaktį. Ta proga jo tėvelių namuose įvyko gražus ir linksmas pobūvis, kuriame dalyvavo daug sukaktuvininko draugų ir pažįstamų.

SAN PAULO

● **Kun. J. Giedrius, S. J.**, išvykstančiam atgal į Urugvajų, San Paulo lietuviai suruošė dvejas išleistuves, kurios įvyko rugsėjo 25 d. Vienos pietų metu — Vila Anastazia, o kitos vakare — Vila Zelina. Vaišių metu buvo pasakyta keletą kalbų ir sudainuota lietuviškų dainų. Vila Zelina, be to choras išpildė keletą rinktinių dainų.

● **Romas Saldys** paviešėjęs kurį laiką Kanadoje, rugsėjo 23 d. grįžo atgal į San Paulo.

● **Kun. Dr. Daugintis** iš Urugvajaus atvyko padėti lietuviams kunigams pastoracijos darbe. Jis talkininkaus ir prie "Mūsų Lietuvos".

● **Irena Šimonytė** išgyvenusi 3 metus Šiaurės Amerikoje grįžo į Braziliją.

● **Nijolė Vinkšnaitytė** dalyvavo Ateitininkų Kongrese Čikagoje. Kongrese dalyvavo kun. Juozas Šeškevičius ir ankščiau iš Brazilijos atvykę: Juozas Vaikšnoras, Leonas Meškauskas, Robertas Linskis ir trys sesutės — Irena, Julija ir Elena Šimonytės.

● **Prančiškonių seselių viršininkė Sesuo Leonida** rugsėjo 29 d. atšventė 25 metų savo vienuolynio sukaktį. Sesuo Leonida buvo pagerbta Vila Zelinos bažnyčioje ir gimnazijos salėje su programa, kurią išpildė gimnazijos mokiniai.

● **Kun. Juozas Šeškevičius**, Vila Zelinos lietuvių vikaras ir nenuilstamas jaunimo organizatorius, virš pusę metų išbuvo Š. Amerikoje, kur kapelionavo įvairioms stovykloms Nekalto Prasidėjimo seserų sodyboje — Putname, Moksleivių ir Studentų — Ateitininkų stovykloje — R. Katalikų Federacijos stovykloje "Dainavoje".

● **Industrialas Jonas Rimša**, Rio de Janeiro mieste stato 17 aukštų namą, kurį įrengęs butais parduos žmonėms.

● **Kan. Zenonas Ignatavičius** grįždamas iš Š. Amerikos parsigabeno daug lietuviškų plokštelių, su kuriomis pajvairina lietuvių radio pusvalandį, transliuojamą kas trečiadienį 8,15 val. vakaro per Rio de Janeiro Katalikų Radijo stotį.

● **Stanislovas Miliūnas** žymus San Paulo industrialas su žmona ir dukterim Milda kelionėje po Europą aplankė daug kraštų ir grįžo atgal į San Paulo.

PAIEŠKOMI

◆ **Elena Janušauskaitė-Povilionienė** gyvenanti Rua Gustavo P. de Andrade 118, Vila Zelina, San Paulo, paieško savo jaunystės draugės Ludvikos **Leskauskaitės** nuo senai gyvenančios Argentinoje. Paieškomoji prašoma atsiliepti virš minėtų adresu, arba į "Laiko" administraciją pas Pijų Gudelevičių.

◆ **Antanas Petronis** iš Balninkų miestelio, Ukmergės apskr. prašomas atsiliepti adresu: Vytautas Petronis, Rua Conselheiro Mayrink 384, Rio de Janeiro, Brasil, arba "Laiko" administracijoje.

J. Gobis

KUKLUS LAIŠKAS, SUKĖLĘS PUBLISTINĘ AUDRĄ

RODOS, literatūros laikraščiui neturėtų būti religija pirmaeilės reikšmės dalykas, bet Sov. Sąjungoje yra priešingai: nuo š. m. kovo lig liepos mėnesio "Literaturnaja Gazieta" religijos atbudimui sovietinio jaunimo tarpe paskyrė daug popieriaus ir rašalo. Klausimą iškėlė komjaunolė Lida, kuri parašė redakcijai laišką ir jame pasakė: "Aš galvoju visas savo jėgas paaukoti bažnytiniams reikalams... Savo sielos gilumoje prileidžiu Dievo egzistavimą". Lida rengėsi stoti į vienuolyną; iš komjaunimo gretų į vienuolyną! "Liter. Gaz." redakcija tą "(baisųjį" Lidos laišką įdėjo, bet jį aprūpino dideliu komentaru su vienuolių nuotraukomis iš provoslavų vienuolynų gyvenimo ir patarė Lidai neiti "pas dykaduonius, kuriuos laikui bėgant gyvenimas nušluos nuo žemės paviršiaus", bet gi matyt, kad "Lit. Gaz." redakcija visai nepaveikė 18 metų Lidos, nes š. m. birželio mėn. 9 d. tame pat laikraštyje pasirodė didelis A. Bažanovos straipsnis antrašte "Tu to žingsnio nepadarysi, Lida". A. Bažanova rašo, kad į nežinomos mergaitės laišką redakcijai, reagavo šimtai žmonių; prieš A. Bažanovą guli krūvos laiškų dėl Lidos laiško. Vieni klausia, "Kur Jis, Dievas?" Kiti "Kaip Dievas pagelbėjo žmonėms darbe, kaip Jis pagelbėjo Lidai, kad ji ryžtasi Jam tarnauti?" Kiti vėl rašo: "Lida, tu nepadarysi to baisaus žingsnio", bet A. Bažanova turėjo pripažinti, kad "atėjo į redakciją laiškai ir tokių žmonių, kurie ne patenkinti, kad redakcija paskelbė Lidos laišką; šitų II-jų žmonių laiškai rodo jų "faktišką nedraugiškumą mūsų sovietiniam ateizmui". Vadinasi, Sovietų Sąjungoje yra žmonių, rašančių sovietiniam laikraščiui laiškus ir nesivaržančių kritikuoti redaktorius. A. Bažanova rado reikalą pacituoti vieno Lidos šalininko laišką; jis rašo: "...Į vienuolyną pasiryžo stoti. Kas patikės, kad mergina atsisakė nuo kino, teatro, pasilinksminimų ir santuokos. Pasakykite jai, kad į vienuolyną eina stipriai įsitikinę žmonės, o ne pliuškės mergaitės..."

Kadangi Lidos laiškas sukėlė tokią kontraversijų audrą "Literaturnoje Gazietoje", tad jo redakcija nutarė pasiųsti savo korespondentę A. Bažanovą į Lidos namus, kur ji rado ne vien Lidą, pasiryžusią stoti į vienuolyną, bet ir dar dvi jaunas mergaites. Iš A. Bažanovos straipsnio nematyti, kad jai būtų pavykę atkalbėti Lidą nuo to "baisaus žingsnio", nes A. Bažanova su liūdesiu prisimena tuos laikus, kai sovietiniai bedieviai turėjo tokius lyderius, kaip Emeliai Jaroslavski, Demjan Biednyj ir kai sovietinė "bedievybė buvo tekinama, šlifuojama..., kai atvirai ir drąsiai varė ateistinę propagandą ir viešai kovėsi su Dievu". Ji klausia, ar "bolševikai ne perdaug nuolaidūs pasidarė Dievo atžvilgiu". "Reikia aktyvios ir karingos propagandos, tokios, kokia dabar yra religinė propaganda". Toliau A. Bažanova prieina prie kunigų ir randa, kad jaunieji pravoslavų kunigai išsilavinę, daug skaitę, iškalbingi ir visada pasiryžę su Dievo pagalba ateizmo propagandistams pateikti tokius klausimus, į kuriuos jie niekad neatsakys".

"Literaturnaja Gazieta" jau 1959 m. 143 numeryje pripažino, kad bedievybės propagandistai visai netikę ir daugelyje vietų net nedrįsta pasirodyti su savo "paskaitomis".

Mūsų manymu, Sovietų Sąjunga turi pakankamai akiplėšiškų, taigi "gerų" bedievybės propagandistų, bet visa bolševikų bėda, kad pats ateizmas yra blogas, piktas žmogaus elgesys, kuriame yra ne vien pikta valia, bet ir nesąmonė, absurdas. Iš vienos pusės skelbiama, kad Dievo nesą, o iš antros pusės raginama drąsiai, viešai kautis su Dievu.

A. Bažanova tiesiai ragina "drąsiai viešai kautis su Dievu". Tokios kautynės yra juokingesnės negu Don Kichoto kautynės su malūno sparnais. Be to, kautynės su Dievu yra kautynės su tuo, kas sudaro žmogaus sielos perlą, t. y. griovimas savyje to, kas yra žmogaus dvasinio gyvenimo centras, tad nenuostabu, kad visų fizinio ir dvasinio smurto priemonės per 42 metus nepajėgė sovietinio žmogaus neutralizuoti Dievo ir Bažnyčios atžvilgiu ir ypač įtraukti jo į "viešas kautynes su Dievu".

"AIDŲ" PREMIJA BERNARDUI BRAZDŽIONIUI

(E) "Aidų" žurnalo šių metų premija (500 dol.) paskirta poetui Bernardui Brazdžioniui už dar neišspausdintą poezijos rinkinį "Vidudienio sodai". Premijos komisiją sudarė P. Jurkus, K. Grigaitytė, N. Mazalaitė ir L. Žitkevičius.

ALBUMAI APIE LIETUVIŲ GRAFIKĄ IR APIE LIETUVĄ

(E) Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla Vilniuje išleido albumą **"Lietuvių tarybinė grafika"**. Tai esą 1940-60 metų laikotarpio kūriniai. Veikale savo kūriniais pasirodo 55 lietuviai grafikai.

Ta pati leidykla išleido P. Pukio ir V. Kalinausko paruoštą albumą **"Lietuva šalis gražioji"** (334 pusl. 1960).

PROF. STASYS ŠALKAUSKIS – MOKSLININKAS

NAUJA JUOZO ERETO KNYGA

IŠLEIDO Ateitininkų Fed-cija kun. Juozo Karaliaus lėšomis Ateitininkų jubiliejinės sukakties proga — 1960 metais.

Spaudė Tėvų Prančiskonų spaustuvė Brooklyne. Knyga turi 278 puslapius su vardo rodykle. Viršelis darytas Ados Korsakaitės — linoleumo raižinyse. Knygos kaina nepažymėta.

PROF. STASYS ŠALKAUSKIS — 1886 - 1941

Ši knyga nušvečia mūsų tautos vieno iš didžiausiojo mokslininko gyvenimą. Prof. Stasys Šalkauskis, kuris mirė prieš 20 metų, pačiame mokslininko vyro pajėgume, eidamas 55 metus, be abejo yra vienas iš didžiausių mūsų tautos mokslo genijų, kuris yra davęs visai mūsų naujai inteligentijos kartai krikščioniškos filozofijos programą savo knygoje: "Ateitininkų Ideologija". Prof. Šalkauskis buvo netik didis mokslo žmogus, bet kartu ir didžios dvasios, plačių horizontų ideologas, per kelis dešimtmečius stovėjęs ateitininkijos priešakyje, kaip jos vadas ir patarėjas sunkiose valandose.

Prof. Šalkausko asmuo yra labai brangus visai mūsų tautai, nes jis yra davęs lietuviškai kultūras naujas gaires, pagal kurias lietuvių tautos kultūrą turi stovėti Rytų ir Vakarų kultūrų sargyboje ir savyje sujungti abi gana skirtingas kultūras.

Šis lietuviškos kultūros sujungimas dviejų skirtingų kultūrų sankryžoje yra pas prof. Šalkauskį gimęs iš jo studijų, kurią jis atliko pirma Rusijoje ir vėliau Vakarų Europos universitetuose, ypatingai Šveicarijos Fribourge, kur ir vystėsi ateitininkų sąjūdis, vėliau tapęs didžia organizacija.

Lietuvių tautos sieloje jis įžvelgė rytiečiams savitą dvasios gilumą ir kartu vakarietišką veiklumą-dinamiškumą, kas padaro lietuvį labai turtingą ir įgalina sukurti labai aukštą rytų-vakarų kultūros harmoniją.

Prof. Juozas Eretas, kuris pats yra grynas šveicaras, bet iš pasiaukojimo atvykęs į Lietuvą ir kovojęs net už jos laisvę, bei dirbęs atsikuriančioje Lietuvoje pirmose mokslo ir tautos auklėjimo linijose, labai gerai pažinojo mūsų mokslininką prof. St. Šalkauskį, su kuriuo jam yra tekę kartu dirbti Kaune Vytauto Didžiojo universitete. Todėl ši knyga nėra vien tik sausa biografija, bet su jaukia šiluma parašyta, taip kad skaitytojui prieš akis pristato šį didį mūsų tautos vyrą, su visais jo didžiais siekimais ir laimėjimais pristato jį netolimos praeities scenoje.

Ši knyga, kuri pasirodė Ateitininkijos jubiliejiniais metais, yra vienas iš didesnių įnašų į mūsų išeivijos literatūrą, užsitarnaujanti rimto ir didžio veikalo vardą.

Ponui Prof. Juozui Eretui, kuris parašė šią knygą su tokiu atsidėjimu ir įsijautimu esame labai dėkingi ir linkime, kad ši knyga būtų kuo plačiausiai skaitoma ypač mūsų inteligentijos tarpe. Tenai kiekvienas ras sau netik gražių praeities prisiminimų, bet kartu ir didžių įkvėpimų iš mūsų didžiojo tautos dvasios kurėjo gyvenimo.

"Laiko" redakcija

ATSIŲSTA PAMINĖTI

"AIDAI" Nr. 7 — Mėnesinis Kultūros žurnalas su Prano Domšaičio paveikslais.

"ATEITIS" Nr. 7 — Katalikiškojo Jaunimo žurnalas su plačia ateitininkų apžvalga.

"JAUNIMO ŽYGIAI" 2-3 Nr. — Visuomeninio auklėjimo ir krikščioniškos-demokratiškos politikos jaunimo neperiodinis laikraštis.

"LITUANUS" Nr. 1 — Š. Amerikos lietuvių studentų anglų kalboje leidžiamas žurnalas.

"SKAUTŲ AIDAS" Nr. 7-8 — Lietuvių skautų ir skaučių laikraštis su daugybe iliustracijų ir aprašymų iš skautų gyvenimo.

"JAUNIEJI DAIGELIAI" — J. Narūnę iliustruota skaitymų knygelė pradžios mokyklos vaikams. Galima gauti pirkti "Laiko" administracijoje labai pigia kaina.

"GINTARĖLĖ" — J. Narūne iliustruota legenda vaikams lietuvių ir ispanų kalboje.

"EGLUTĖ" Nr. 9 — Vaikų laikraštėlis.

"PERKUNO EILĖS" — Eilėraščių rinkinys apie gamtos ir žmonių nuotaikas, išleido Sandara 1960, Čikagoje; kaina nepažymėta.

RELIGINIAI LAIKRAŠČIAI

"Laiškai Lietuviams" Nr. 9 — Katalikų religinis mėnesinis žurnalas; leidžia Tėvai Jezuitai.

"Šv. Prančiškaus Varpelis" Nr. 9 Prančiškonų leidžiamas mėnesinis religinis laikraštis.

JUOKIS

Tokiam verta žūti

Mobilizacijos metu kareivių priėmimo punkte gydytojas teiraujasi kandidato:

— Ko tamstai trūksta?

— Trūkti tai nieko netrūksta. Turiu dar ir nereikalingų dalykų: reumatą, širdies ydą, aklosios žarnos uždegimą, žaizdą skilvy...

— Užteks. Geriausia išeitis tokiam žūti mūšio lauke. Rašyk kategorija A, — įsako sekretoriui.

Buvo tikrai nustebinta

— Pamanyk tik, po aklosios žarnos operacijos aš netekau dvidešimt svarų svorio!

— Stebėtina, niekuomet nemaniau, kad ta žarna tokia sunki.

● Liūdna, kad kvailiai visada pasitiki savo nuomone, o protingieji visada abejoja...

Kartą pirko žmonės muilą. Pamatę žmones perkant, maskolius irgi nusipirko. Bet jis nežinojo, kas su juom reikia daryti, ėmė ir valgo. Pamatę jį valgant, žmonės klausė:

— Ar gardus muilas, kad valgai?

— A da, bratka, braliuka, gardu negardu, pirkta ir reikia valgyt.

LABAI PAPRASTA

Profesorius Albert Schweitzer turėjo tris mokslų daktaro laipsnius iš įvairių mokslo šakų. Vienas jo pažįstamas, kuris nebuvo toks gabus moksle, kartą paklausė mokslininką, aiškiai neslėpdamas savo pavydo:

— Profesoriau, kaip tamstai pasisekė gauti tris mokslų daktaro laipsnius?

— Visa tai atsitiko labai paprastai, atsakė profesorius tokiu tonu, lyg būtų kalbama visai apie nereikšmingą daiktą. Trečiąjį mokslinį laipsnį gavau už tai, kad jau turėjau du. Antrąjį — už tai, kad jau turėjau vieną daktaro laipsnį, o pirmasis laipsnis man buvo suteiktas už tai, kad tada dar neturėjau jokio laipsnio.

KEISTAS LAIŠKAS DAR KEISTESNIS ATSAKYMAS

Vilhelmas Konradas Rentgenas kartą gavo keistą laišką. Jo siuntėjas prašė mokslininką prisiųsti nedidelį kiekį rentgeno spindulių ir parašyti, kaip jais reikia naudotis. Sakėsi, kad laiško autoriaus krūtinės ląstoje esanti įstrigusi šautuvo kulka, o atsilankyti pas Rentgeną jis neturįs laiko.

Mokslininkas, taip pat būdamas neblogas šposininkas, davė tokį atsakymą:

— Gaila, tačiau šiuo metu kaip tik neturiu atliekanų X-spindulių. Be to, jų persiuntimas — labai sudėtingas dalykas. Todėl padarykime paprasčiau — jūs prisiųskite man savo krūtinės ląstą".

GERA PRIEŽĄSTIS

Čarli Čaplinas, būdamas mokiniu, kartą išmušė parduotuvės langą ir išsigandęs pasileido bėgti. Savininkas pasivijo ir sugavo jį.

— Ak, tu nedorėli! — šaukė nukentėjęs prekybininkas, — išmušei vitriną, o užmokėti už ją ar nereikia?

— Žinoma, kad reikia, — atsakė Čaplinas, — aš todėl ir bėgu namo atsinešti pinigų.

ABU APSIRIKO

Kartą Bernardas Show važiavo į Londoną. Jo bendrakeleivis apsižiūrėjo neturįs piniginės ir tuoj pat garsųjų dramaturgą pavadino kišenvagiu. Tačiau netrukus piniginė atsirado, ir įsikarščiavęs keleivis atsiprašė.

Vėliau konduktorius tarė:

— Jūs, aišku galitę užgauliotoją paduoti į teismą.

— Et! — mostelėjo ranka Show, būtų tik bereikalingas triukšmas. Juk mudu abu apsirikome: jis palaikė mane vagimi, o aš jį — padoriu žmogumi.

Ed. Šulaitis

GAMTOS MOKSLAS IR MORALĖ

USA tyrinėtojų ir mokslininkų balsas

RETAS, kuris turėjo progos taip ištyrinėti žmogų, su jo polinkiais ir pergyvenimais, kaip Dr. H. Link: 1933-34 m. New Yorke buvo pavesti ypatingai platūs tyrinėjimai, kurių įvykdimui buvo skirta daugiau kaip du šimtu tūkstančių dolerių ir kurių metu New Yorko socialinės globos įstaigos stengėsi susekti, kas žmogui labiausia padeda prisitaikyti visuomenėje, randant sau naudingą profesiją, darbą — kas padeda išvystiti žmogaus asmenybę. Psichologinis egzaminavimas buvo pravestas su 15,321 asmenų. Dešimčiai tūkstančių egzaminavimų vadovavo ir rezultatus patikrino patsai Dr. Link ir jisai savo knygoje "The Return to Religion" pabrėžia, kad aiški tų tyrinėjimų išvada yra, jog tikėjimas, religija, Bažnyčios lankymas žymiai geriau padeda išukdyti žmogaus asmenybę, žmogaus būdą.

1947 metais tasai mokslininkas išleido naują studiją "The Rediscovery of Morals" (Dorovingumo išaukštinimas). Čia jisai pabrėžia dorovinių dėsnių ir religijos svarbą:

— Atominės bombos reikšmė yra ne tiek jos žadamas mirties pavojus, kiek tas jos liūdimas, kad moralinė mirtis žmoniją jau apėmė, — rašo jisai (p. 24).

Pabrėždamas kad doroviniai dėsniai aukščiausią savo išraišką yra pasiekę krikščionybėje, pažymėjęs, kad Pijus XII yra daug prisidėjęs prit klasinės neapykantos pašalinimo pasaulyje, Dr. Link rašo:

— Turime pakankamai argumentų įrodyti aiškiai, kad religinis auklėjimas yra daugiau pranašesnis socialinės harmonijos kūrime už dabartinį pasaulietišką (sekularišką) auklėjimą (p. 180).

GAMTAMOKSLIO PROFESORIAUS BALSAS

— Žmonijos ateitis šiandieną atrodytų daug šviesesnė, jei pagrįstai galėtume tikėtis, kad visi mūsų vadovaujantieji asmenys ūkyje ir finansuose, politikoje ir diplomatijoje, moksle ir technikoje moraliai būtų sustiprinti savo giliais religiniais įsitikinimais, — šitaip religijos reikšmę iškelia mokslo vardu kalbėdamas gamtos mokslų (fizikos) profesorius (Brown universitete) C. W. Miller savoje knygoje "A Scientist's Approach to Religijon" (Mokslininko pažiūra į religiją).

— Mokslas, — rašo jisai, — galime tikėtis, kad pasirūpins mūsų medžiaginiais reikalais, bet visada yra buvusi religijos pareiga rūpintis, patarnauti žmogaus dvasiniams siekimams.

Pašventęs savo gyvenimą moksliniams tyrinėjimams, prof. Miller paneigia mintį, kad mokslas priešintųsi tikėjimui. Jis drąsiai tvirtina:

— Pagarbiam mokslininkui papraščiausi mūsų aplinkos reiškiniai savaime atneša taip galingą įkvėpimą, kad atrodo, jog nė nereikia ieškoti naujų ir didesnių stebūklų, kaip Dievo Apvaizdos ryškumas.

Pabrėždamas didelę svarbą dvasinių vertybių, prof. Milleris pažymi, kad jų perdavimas būsimosios kartoms yra skirtingas:

— Jei medžiaginiai laimėjimai gali būti visuomenėje perduodami pilnybėje iš vieno laikotarpio į kitą, tai dvasinės ir protinės gerybės turi būti kiekvieno asmens pasemtos, perimtos atskirai toje trumpoje kelionėje nuo lopšio iki karsto.

Prof. Miller perspėja tuos, kurie būtų linkę nepaisyti amžiais sukauptos dvasinės išminties ir tikrojo mokslininko pažiuras taip apibudina:

Visiškai ne pripuolamybė, kad didieji mokslininkai ir didieji poetai bei išminčiai buvo žmonės pilni nuolankumo ir (šventos) pagarbos. Tik mažiau mąstantieji asmenys, kurie niekada neturėjo progos ižvelgti visuotinojo įstatymo didybės, gali savo širdyje sakyti — "nėra Dievo" (p. 11).

Dar toliau, mokslininkas pažymi, kad visiškai nėra nieko fantastiško, kad Apvaizda budi pasaulyje.

Nulenkdamas galvą prieš Dievybę, mokslininkas Miller pagerbia ir tuos, kurie savo gyvastį pašvenčia religijos tarnybai.

— Dvasininkas, kunigas, kuris kelia moralinį balsą ir ugdo savo bendruomenės socialinę sąžinę, tarnauja žmonijai taip pat pagrindinai, kaip ir mokslininkas, kurs tiria penicilino ar kosminių spindulių paslaptis, ar menininkas, kurs purendamas žmogiškų pojučių dirvą atneša mums įkvėpimus naujiems užsimojimams (p. 29).

Giliai vertindamas Kristaus mokslą, ypač aukštas tiesas, išreikštas Pamoksle nuo kalno, prof. Miller su pasibaisėjimu atkreipia dėmesį, kad užgniaužimas tų išganingų dėsnių tik vienoje kartoje nuvedė Vokietiją į nacizmą.

Mokslininkas pabrėžia kiekvieno žmogaus pareigą (p. 32):

— Jautri pagarba teisingumui, žmogiškumui ir visuomeninėms bei dorinėms vertybėms garantuos, kad naująsias (išradimų) jėgas žmogus panaudos visuomenės gerovei. Trumpai, žmogus turi išmokti mylėti Dievą, klausyti Jo įsakymų ir "būti kaip savo namuose, Tėvo namuose".

* * *

Po pasaulinio karo žemė tvanki kraujo garais ir troškinančiu degėsių kvapu. Mylime mes žemę, bet ir tie, kurie savo gyvastį pašvenčia ieškojimui geresnių kasdieninio gyvenimo formų, kurie džiovina smegenis bandymai išspręsti žemės mįsles ir susekti žemės paslaptis, šiandieną savo žvilgsnį kreipia Aukštyn.

Kaip tas vienos Lietuvos studentų-agronomų korporacijos šūkis kad skelbdavo:

— Žemę pamilęs, Saulės ilgėkis.

Iš J. Prunskio knygos "Prie Vilties Kryžiaus"

Malda yra kilniausias žmogaus aktas

MŪSŲ TIKĖJIMO GINKLAS

Misijų metu Buenos Aires visose parapijose kas rytą buvo kalbamas taip vadinamas "Aušrinės Rožančius", kuris buvo atliekamas ankstį rytą prieš Mišias, einant, per gatves su Marijos statula ir giedant giesmes.

Rožančiaus maldos praktika yra jau sena, turi kelių šimtmečių praktiką. Labiausiai Rožančiaus malda paplito 13 amžiuje, kai Prancūzijoje ėjo kova su klaidžiatikiais albigensais. Tuomet žmonės kalbėjo rožančių ir nugalėjo klaidžiatikius.

ROŽANČIAUS KILMĖ

Sakoma, kad Šv. Domininkui apsireiškusi Marija ir parodžiusi bei išmokinusi šventąjį kalbėti rožančių ir pažadėjusi pergalę prieš klaidžiatikius albigensus. Rožančiaus malda tuomet pasklido plačiai po visą Europą, pasiekė net tolimus misijų kraštus.

Misijų kraštuose rožančius buvo lyg tas mažasis katekizmas, iš kurio naujatikiai išmoųo tikėjimo tiesas ir jas kartodami rožančiaus maldoje nepamiršo. Kai prieš 300 metų Japonijoje ant laužo buvo deginami paskutiniai misionieriai, vienas iš jų iškelęs ranką, laikė rožančių ir susirinkusiems krikščionims šaukė: "Laikykitės šito ir išlaikysite tikėjimą".

Po trijų šimtų metų, kai nauji misionieriai vėl apsilankė Japonijoje, jie rado krikščionių, kurie dar žinojo katalikų tikėjimo tiesas. Paklausti iš kur jie žino, jie parodė rožančiaus nudėvėtas daleles.

Misionieriai suprato, kad per rožančiaus maldą tie krkščionys be kunigų ir bažnyčių per 300 metų pajėgė išlaikyti gyvą tikėjimą.

LIETUVOJE ROŽANČIAUS MALDA

Kuomet Lietuvoje kalvinistai buvo užpludę visą kraštą ir pradėję skleisti savo mokslą, lietuviai paraginti misionierių, pradėjo kalbėti ir giedoti rožančių ir per ištisus 300 metų Lietuvoje buvo kalbamas ir giedamas rožančius iki pat mūsų dienų.

Šiandien, kai Lietuvoje katalikų tikėjimas yra visaip puolamas ir niekinamas, lietuvės motinos vėl prie ratelių mokina savo vaikus kalbėti rožančių, kaip apsigynimo ginklą prieš bedievišką komunizmą. Gali uždaryti bažnyčias, gali išvežti kunigus ir persekioti tikinčiuosius, bet lietuvis išliks ištikimas savam tikėjimui iki tos valandos, kada savo rankose jis laikys rožančių ir jį kalbės.

ROŽANČIUS PAS LEGIJONARIUS

Po paskutinio pasaulinio karo kai Kinijoje prasidėjo raudonasis persekiojimas, kokio dar Bažnyčios istorija nėra užregistravusi, staiga po kraštą pasipylė taip vadinamas Marijos Legijonas, *kurio* vienintelis *ginklas yra* rožančius. *Komunistai išgirdę apie šį naują legijoną, pradėjo daryti kratas pas legijonierius, ieškodami slaptų ginklų, bet jokių ginklų nebuvo rasta, vien tiek rožančius, su kuriuo legijonieriai išėjo į kovą su raudonuoju slibinu. Rožančius duoda nepaprastos jėgos visiems šilaikyti gyvą tikėjimą.*

ROŽANČIAUS PASLAPTIS

Kodėl rožančius turi tokią didžią ir nepaprastą galią? Atsakymas yra paprastas. Nes rožončius yra dangaus duotas ginklas prieš tikėjimo visus priešus. "Su šiuo ginklu nugalėsi savo priešus", buvo pasakyta Šv. Domininkui. Su tuo pačiu ginklu amžių bėgyje tikintieji išlaikė gyvą tikėjimą ir jį perdavė naujoms kartoms.

Rožančiaus maldoje yra sudėtas visas mūsų tikėjimo paslėptas turtas: visos mūsų tikėjimo didžiausios paslaptys; kaip Kristaus atėjimo, jo išganingo gyvenimo ir žmonijos atpirkimo, jo garbingo prisikėlimo ir dangun žengimo tiesos.

Iš Sibire gyvenančių mūsų tremtinių buvo atimtos maldaknygės, rožančiai ir kiti pamaldumo dalykai, bet tremtiniai vėl pasidarė rožančius iš duonos, pasirašė maldaknyges ant laikraščio popieriaus ir nupynė iš šiaudų kunigams stulas.

Ten kur tikėjimas yra gyvas, niekas nepajėgs jo išplėšti iš žmonių širdžių: jis dega neužgesoma ugnimi ir šviečia persekiojimo naktyje. Kol rankose rieda rožančiaus perlai, tol krikščionis neišduos savo tikėjimo už jokius pinigus.

Šiandien kaip niekada tikėjimas yra iš visų pusių puolamas, todėl mes jį privalome ginti iš visų jėgų ir jį atgaivinti mūsų brolių širdyse. Tai tikėjimo šviesai palaikyti ir jį užžiebti ten, kur jis jau užblėsęs, reikia imtis mums tikėjimo ginklo — rožančiaus.

Šis gražus ir išganingas paprotys kalbėti rožančių šeimose, tegul atgija mūsų išeivijų tarpe. Kaip gražu būtų, kad lietuviškose šeimose visi kalbėtų kasdien bent po vieną paslaptį rožančiaus.

Viskas praeina: garbė ir turtai, bet vienas tik dalykas pasilieka mūsų šventas prosenelių tikėjimas, kurį mes išsinešėme iš savos tėviškės. Laikykime jį didžioje pagarboje, gyvenkime jo šviesoje ir nuolatos užsižiebkime rožančiaus maldoje.

Kun. Augustinas, MIC

KUR FATIMOS LAIŠKAS?

LISABONOS PATRIARKO PAREIŠKIMAS

Pats patriarchas kardinolas M. Concalves Cerejeira niekad nėra matęs sesers Liucijos ir nėra su ja kalbėjęs. Tuo metu, kai vyko Fatimoje šv. Marijos apsireiškimai, Leiria vyskupas, kurio diecezijoje yra Fatima, Jose Carreia da Silva, yra pareiškęs dabartiniam Lisabonos patriarchui, kad sesuo Liucija yra davusi jam užlipytą laišką nesakydama, kas jame yra. Vyskupas Jose Carreia da Silva to voko niekada nepatikrino, o įdėjęs į kitą voką ant jo pats užrašęs, kad tą voką arba jis atidarys 1960 m. arba po jo mirties vokas turįs būti atiduotas Lisabonos patriarchui.

Kodėl vyskupas užrašė 1960 m. patriarchas nežino. Vyskupas Jose Carreia da Silva mirė ankščiau, prieš 1960 m. Po jo mirties minėtas vokas niekad nebuvo perduotas patriarchui ir jis ligi šiol nežino, kur jis dingo ir kas tame voke buvo. Patriarchas tik neseniai skaitęs laikraščiuose, kad tas vokas esąs Vatikane ir kad ten buvęs atidarytas, tačiau jo turinys neskelbiamas ir niekad nebusiąs paskelbtas.

Nors toji žinia buvo patalpinta ir Romos laikraščiuose, tačiau joks kompetentingas Vatikano asmuo nėra tos žinios ligi šiol nei patvirtinęs nei paneigęs.

Taigi ligi šiai dienai niekas nežino, kas buvo tame Leiria vyskupui įduotame voke — daiktas, paprastas laiškas, ar kokia pranašystė. Niekas nežino, kur tas vokas yra dingęs.

Lisabonos patriarchas pareiškia, kad 1939 m. jis yra gavęs iš sesers Liucijos laišką, o 1940 m. tokį pat laišką ji pasiuntusi Šv. Tėvui. Tame laiške ji praneša, kad netrukus prasidėsiąs karas, kuris Portugalios nepalies tik už jos pavedimą Šv. Marijos Nekalčiausios širdies globai.

"Tėviškės Aidai"

PATS SKAITYK "LAIKĄ" ir kaimynui patark užsiprenumeruoti!

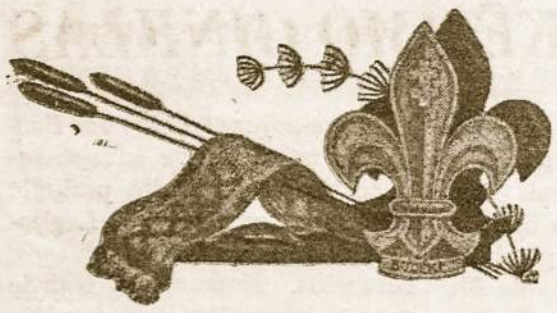

SKAUTŲ SKYRIŲ

veda

REDAKCINĖ KOMISIJA

TĖVYNĖ, TAU DAINUOJAME!

TUR būt dar daugeliui prisimenas prieš kiek laiko buvę ansamblio Dainos koncertai bei įvairių tautinių švenčių proga pasirodymai scenoje.

Prisimename dar labai gerai šalia ansamblio veikusius kitus įvairius meno vienetus kaip kvartetą, sekstetą ir tautinių šokių grūpę, kurios ansambliui išnykus pasiliko ir toliau gyvuoti.

Nors Ansamblio išnykimas paliko didelę spragą mūsų ko-

Vytautas Cibavičius

lonijoje, bet likę meniniai vienetai bandė kad ir su mažesniu skaičiumi žmonių tęsti lietuviškos dainos tradiciją.

Visomis galimomis progomis buvo stengtasi išnešti lietuvio vardą plačioje Argentinos visuomenėje ir kitataučių tarpe.

Užtektų paminėti laimėjimą II-jos premijos tarptautiniame šokių festivaly Bs. Aires mieste, kad įrodžius meninį šokių grupės pajėgumą. Prisimintinas įvykis-pasirodymas Palermo pereitų metų Katalikų Jaunimo Kongreso metu, laimėjęs visuotinas

Vytautas Rastauskas

dešimttūkstantinės žiūrovų minios simpatijas. Ne be atgarsio praėjo pasirodymas Consejo de Mujeres. Pasirodymas televizijos ekrane, kelionėse po įvairias lietuvių kolonijas Argentinoje ir Montevideo mieste. Iš visur buvo parsivežtos simpatijos ir visur buvo išgarsintas lietuvių vardas.

Buvo gauti iš kitataučių pakvietimai dalyvauti jų šventėse, bet ne visus buvo galima patenkinti, ne visur buvo galima suspėti. Jie su jaunatviška energija užpildė visas atsiradusias spragas. Šalia studijų ir darbo, šalia savo kasdieninių rūpesčių ir nedaktelių, jaunieji ansambliečiai žymią savo laiko dalį paskyrė pavergtos Tėvynės garso skleidimui. Jie dainavo ir šoko savai Tėvynei.

Šiandien kai tos grupės nariai ir net patys svarbiausieji jos veikėjai-vadovai atsiskiria iš mūsų tarpo, išvykdami į J. A. Valstybes, paliktą jų vietą turės užpildyti kiti likusieji.

Su mumis atsisveikino išvykdami į Š. Ameriką:

Medicinos daktaras Algimantas Lesniauskas, *gimęs Lietuvos*

Dr. Algimantas Lesniauskas

pajūryje — Klaipėdoje. Dar vaikas būdamas apleido savo kraštą. Pirmus knygos lapus pradėjo sklaidyti tremtyje — Austrijoje ir visai subrendęs išėjo iš Buenos Aires universiteto su medicinos daktaro diplomu. Išvykdamas ir atsisveikindamas su Argentina, paliko visiems geriausius linkėjimus tęsti pradėtą tautinį darbą toliau.

Rimvydas Cibavičius

Rimvydas Cibavičius, *gimęs Lietuvoje — Kybartuose, mokytis pradėjęs Vokietijoje. Viduriną mokyklą baigė Argentinoje ir tik pradėjęs specialų pasiruošimą, išvyko į Jungtines Valstybes. Buvo nepamainomas šokių grupės ir mišraus vokalinio vieneto dalyvis.*

Vytautas Cibavičius, *gimęs Lietuvoje, vidurinį mokslą baigęs Vokietijoje. Atvykęs Argentinon, tuoj įsijungė į kultūrinį darbą — į ansambliečių eiles ir dirbo jame iki paskutiniųjų dienų. Per 12 su virš metų buvo įvairių meno grupių vadovas ir dirigentas. Jo sukurtas kvartetas "Aitvarai" ilgai skraidė po Argentinos padangę. Jo kvartetas yra įdainavęs keletą plokštelių. Jis buvo įsteigęs mergaičių sekstetą, mišrų vokalinį vienetą, dalyvavęs su jais televizijoje ir filmos ekrane.*

VYTAUTAS RASTAUSKAS, gimęs taip pat Lietuvoje, Mokslus pradėjęs tremtyje — Vokietijoje, čia Argentinoje — universitete tęsė technologijos fakultetą. Labai anksti įsijungė į tautinį kultūrinį darbą ir visą laiką aktyviai jame dalyvavo. Kaip gabus sportininkas visada priklausė prie krepšinio rinktinės. Paskutiniu laiku buvo išrinktas Sporto Klubo "Kovas" pirmininku ir buvo ALOST Tarybos narys, šokių grupės vadovas. Visose savo pareigose pasirodė kaip drausmingas ir labai pareigingas vadovas. Tautinių šokių grupę paliko pastatęs aukščiausiame lygyje.

Visiems išvykusiems linkime sekmės Jungtinėse Valstybėse, ypač linkime toliau dirbti lietuvišką tautinį darbą, įsijungian į ten veikiančias organizacijas.

PASAULINEI OLIMPIADAI PASIBAIGUS

SOVIETAI SUGRAIBSTĖ VIRŠ 100 MEDALIŲ

NUO rugpiūčio mėn. 25 d. iki rugsėjo m. 11 d. Romoje vyko XVII-ji moderniųjų laikų Olimpiada, kurioje dalyvavo 84 tautų sportininkai. Per 18 šių varžybų dienų buvo išaiškinti nugalėtojai įvairiose sporto šakose ir pasižadėta vėl susitikti 1964 m. Tokijo mieste Japonijoje.

XVII-je Olimpiadoje daugiausia medalių susižėrė Sov. Sąjungos atstovai, kurie parodė dar didesnę galybę negu 1956 m. Melbourne. Sov. Sąjungai atiteko 103 medaliai: 43 aukso, 29 sidabro, 31 bronzos. Taip pat ir neoficialiame vertinime taškais sovietai užėmė I vietą, sugraibydami 683 taškus. Tokiu būdu komunizmo šalies reprezentantai, kurie bet kokia kaina stengiasi siekti pergalių, čia ir vėl triumfavo, įveikdami savimi perdaug pasitikinčius ir bendrai mėgėjišku sportu mažai tebesirūpinančius amerikiečius.

JAV ir šį kartą liko antrąją šalimi su 81 medaliumi: 34 aukso, 21 sidabro ir 16 bronzos. Amerikiečiai atsiliko ir taškais, tegaudami 462,5 tšk. Kitos valstybės laimėtais medaliais išsirikiavo tokia tvarka:

3) Vokietija — 12 aukso, 19 sidabro, 11 bronzos; 4) Italija — 13, 11, 12; 5) Vengrija — 6, 8, 7; 6) Lenkija — 4, 6, 11; 7) Japonija — 4, 7, 7 ir kt.

Šioje Olimpiadoje dalyvavo ir 5 lietuviai sportininkai, kurie kaip ir latviai su estais, buvo įjungti į Sov. Sąjungos komandą. Lietuviai okupantams pelnė vieną antrąją vietą, vieną trečiąją ir vieną ketvirtąją vietą ir surinko 10,5 taško. Lievaitė Birutė Kalėdienė buv. pasaulio meisterė ieties metime sugriebė bronzos medalį. Sidabro medalius laimėjo irkluotojai Jukna ir Bagdanavičius, o kitas irkluotojas — M. Rudzinskas liko IV-je vietoje (plaukė kartu su rusu).

Amerikiečiai šį kartą labiausiai savo simpatikus apvylė lengv. atletikoje, kurioje jie būdavo neįveikiami. Čia taškais pirmu kart laimėjo sovietai. Amerikiečiai, nuo 1932 m. išėję laimėtojais 100 ir 200 metrų bėgimuose, šį kartą buvo nugalėti nors ne rusų, bet vokiečių ir italų. 100 m. bėgime aukso medalis atiteko vokiečiui A. Hary, o 200 m. L. Berruti (Italija). Taip pat ir 4x100 m. estafetėje amerikiečiai supasavo, kadangi jų komanda, dėl neleistino lazdelės perdavimo, buvo diskvalifikuota. Juodžiausią nesekmę patyrė Amerikos juodukas Thomas, dabartinis pasaulio meisteris šuolyje į aukštį, kuris buvo nugalėtas net dviejų Sov. Sąjungos atstovų. Gruzinas Shalakadze peršoko 2,16 m., o amerikietis atsiliko keliais centimetrais ir sugriebė tik bronzos medalį.

Amerikai gražų laimėjimą atnešė juodukas Rafer Johnson, kuris laimėjo dešimtkovę ir juodukė Wilma Rudolph, sugriebusi 3 aukso medalius.

Mums taip pat yra įdomu kiek plačiau pažvelgti į krepšinio varžybas, kur amerikiečiai pakartojo savo laimėjimą, o Sov. Sąjunga jau trečiu kart iš eilės liko antroje vietoje. Čia sovietams, be abejo, daug pagelbėjo latviai, kurių žaidė net 4 ir jie šį kartą pakeitė iki šioliai Sov. Olimpinėse rinkinėse buvusius lietuvius.

Krepšinyje komandos išsirikiavo tokia tvarka: 1. JAV, 2. Sov. Sąjunga, 3. Brazilija, 4. Italija, 5. Čekoslovakija, 6. Jugoslavija, 7. Lenkija, 8. Urugvajaus, 9. Vengrija, 10. Prancūzija ir kt. Didžiausiomis pasekmėnis savo rungtynes laimėjo amerikiečiai, kurie penkiuose susitikimuose pelnė 100 ar daugiau taškų. Jų krekšių santykis — 815:476. Antroje vietoje pagal krepšių santykį eina prancūzai. Geriausiuoju metiku pasirodė esąs jugoslavas R. Koracas, sukrovęs 192 taškus. Amerikietis O. Robertsonas buvo šeštuoju su 136 taškais.

Šių Olimpinių Žaidimų krepšinio varžybose Sov. Sąjunga pralaimėjo 2 rungtynes; prieš Braziliją ir JAV. Bet baigiminėje grupėje sovietai atsilygino brazilams ir iškovojo II vietą. Pas brazilus vienu iš geriausių žaidėjų buvo lietuvių kilmės (tėvas lietuvis, motina lenkė) sportininkas Blatkauskas, kurį praėjusiais metais buvome sutikę per Pan-American žaidynes Chicagoje.

Futbolo varžybose pirmąją vietą sugriebė jugoslavai, kurie jau tris kartus iš eilės kovojo baigmėje, bet vis turėdavo pasitenkinti antrąja vieta. Šį kartą išėjo kitaip ir jie finale sudorojo danus 3:1. Pusiaubaigmėje danai kiek netikėtai įveikė favoritus vengrus, kurie liko trečioje vietoje. Rungtynėse dėl III vietos vengrai sumušė italus 2:1.

Amerikiečiai geriausiai pasirodė plaukyme, o rusai susižėrė bemaž visus medalius gimnastikoje. Ši pas amerikiečius labai nepopuliari sporto šaka, galima sakyti, atnešė rusams pergalę aukso medaliais ir taškais. Gimnastikoje Sov. Sąjunga laimėjo net 26 medalius — 10 aukso, 8 sidabro, 8 bronzos ir surinko 196 taškus. Tuo tarpu čia JAV nesugriebė ne vieno medalio. Taip pat kiek daugiau medalių iškovojo Japonija — 4 aukso, 2 sidabro ir 3 bronzos (92 taškus). Daugiausia medalių iš visų Olimpiados dalyvių laimėjo rusas B. Sachalinas kaip tik gimnastikoje: jis susižėrė 4 aukso ir po vieną sidabro bei bronzos medalį.

Olimpinė ugnis, degusi Romoje 18 dienų, buvo užgęsinta rugsėjo 11 d. ir ji vėl bus įžiebta 1964 m. Tokijo mieste. O iki to laiko viso pasaulio kraštų sportininkai dar turės laiko dirbti ir ruoštis, kad jų pasekmės būtų geresnės negu Romoje. Čia ypatingai žada padirbėti amerikiečiai, kurie jau du kartus patyrė, jog be pastangų negali būti pergalės. Žinoma, šioje srityje nenorės nusileisti valstybiniai profesionalai — Sov. Sąjungos sportininkai, kuriuos valdo ir globoja visagalinti komunistų partija ir kuriai jie turi nuolankiai tarnauti.

Edv. Šulaitis

MONTEVIDEO

Paminėta Tylos Bažnyčia

Spalio 2 d. lietuvių bažnyčios salėje įvyko didelis aktas Tylos Bažnyčiai pagerbti. Jį organizavo Urugvajaus Krikščioniškasis Sąjūdis Laisvei ir žmogaus teisėms ginti. Pirmoje dalyje žodį tarė T. J. Bružikas, S. J., J. Pawlowski ir Irena Navikov — lietuvių, lenkų ir rusų atstovai. Paskaitą apie Fatimą ir Rusijos atsivertimą ispaniškai skaitė K. Čibiras.

Antroje dalyje pasireiškė įvairių tautų meninės pajėgos, jų tarpe ir lietuvaitė T. Drabniauskaitė, pianu puikiai išpildydama keltą kūrinių. Tarptautinė publika pripildė nemažė salę.

● Maldų ir atgailos dienos už Rusijos atsivertimą Cerro priemiesty telkėsi lietuvių parapijoje, kur be specialių pamaldų buvo dar atitinkami aktai salėje. Per radiją Sarandi ta tema kalbėjo K. Čibiras.

● Lietuvos tragedijos dvidešimtmečiui paminėti paskaitų serijoje per radiją Independenciją (pirmadieniais 17,15 val.) jau kalbėjo apie Lietuvą ir kitas Baltijo šalis visa eilė įžymių kalbėtojų, jų tarpe ir prof. kun. J. Venckus. Buvo perskaityti VLIKo pirmininko dr. A. Trimako ir Min. St. Lozoraičio raštai. Paskaitos bus tęsiamos iki šio mėnesio pabaigos.

● Spalių 8 d. lietuvių bažnyčioje buvo pakrikštytas Stasio Godo ir Aldonos Bumbytės - Godienės sūnus **Henrikas Povilas Godas.** Krikšto tėvais buvo Stasio Godo sesuo — Ona Zupkienė ir Povilas Savickas, atvykęs iš Argentinos su savo žmona. Pakrikštijo kun. J. Giedrys.

RAŠO PIJUS GUDELEVIČIUS

PER ALPIŲ KALNUS

Po kongreso turėjau laiko aplankyti iš nacių laikų pagarsėjusią Dachau stovyklą, kuri randasi apie 30 km. į rytus nuo Muencheno. Vykome triese: kunigas V. Balčiūnas, kun. K. Pupšys ir rašantysis.

Šiame koncentracijos pragare karo laike buvo patalpinta apie 250.000 žmonių iš įvairių Europos kraštų, jų tarpe keli tūkstančiai kunigų ir 3.000 lietuvių. Per krematoriumo krosnį perėjo 5-ji dalis visų kalinių, jų tarpe 39 lietuviai.

Aplankėme garų ir dujų kambarius, kur išbadėję ir nusilpę kaliniai nacių buvo priversti geležinėmis replėmis padėti ant karštų grotų savo draugų lavonus sudeginimui. Nufotografavome deginimo pečius — krematoriumą iš lauko ir vidaus. Dabar krematoriume yra įrengtas muziejus, kur sudėti įvairūs dokumentai, mirusiųjų statistikos bei fotografijos su įvairiais kitais vaizdais.

Prie mūsų prisistatė vienas šlubas čigonas, kuris norėjo papasakoti savo išgyvenimus šitoje stovykloje karo metu, bet sargas mus visus išprašė laukan, kur čigonėlis baigė pasakoti savo ir savo žmonos išgyventas dienas šioje koncentracijos stovykloje.

Dabar netoli krematoriumo pastatytas didelis paminklas nežinomam žuvusiam. (o tokių nežinomų buvo tūkstančiai.) Aplink patį krematoriumą yra apsodintas gražus parkas, žaliuoja pieva, ištaisyti takeliai. Po to nuėjome apžiūrėti pačios stovyklos — barakų, kur kadaise po kelis šimtus kalinių kaip darbo vergai suspausti gyveno. Juose dabar gyvena civiliai žmonės. (Mat, Vokietijoje visi butai yra išnaudojami pabėgėliams, nes dar jaučiamas būtų trūkumas, nežiūrint ekonomio "stebuklo".) Netoliese pastatyta moderniška bažnyčia, šalia jos vieta su keturiais automatiškais varpais, kaip tikėjimo ir pergalės simboliais. Aplink stovyklą dar dabar yra spigliuotos vielos su sargybinių bokštais, kaip prisiminimas anų laikų, kada siautė nacių teroras.

DIDŽIUOJŲ ALPIŲ KELIU

Po visų kongreso džiaugsmingų išgyvenimų ir po šiurpių vaizdų Dachau stovykloje nutariau važiuoti į kalnus pailsėti. Išvykau iš Muencheno su kun. V. Kazlausku. Važiuojant per Bavariją matėsi visur gražūs kaimai ir miesteliai, pasipuošę stilingomis gotikos bažnyčiomis, lygūs ir derlingi javų laukai, kur nekur perkirsti miškelių ir pievų.

Prie Austrijos rubežiaus patikrino dokumentus, paklausė ar nieko neturime kas reiktų apmuituoti. Kun. Kazlauskas neturėjo austrų vizos, jam buvo viza čia pat traukinyje išduota. Po keletos valandų kelionės

(Nukelta į 8 psl.)

* KIRPYKLA "O L G A" — Ilgalaikis plaukų sušukavimas (karštas ir šaltas, atliekamas moderniškomis mašinomis ir naujais metodais. Priimama mokinės —

Olga Jasiulytė - Vitkauskienė.
Wilde, Av. Gen. Cadorna 85

MONTEVIDEO

● Tautinių šokių ir dainų kolektyvas "Gintaras" Kultūros Draugijos salėje spalio 8 d. pastatė dainų ir šokių pynę "Atostogos Lietuvoje". Jaunimas įdėjo daug darbo, už tai turėjo gražaus pasisekimo, nors oras pasitaikė nepalankus. Tikimasi, kad šis jaunimo sambūris gražiai pasirodys P. Amerikos lietuvių kongrese Argentinoje.

● Kun. J. Giedriui pagerbtuvių pietus sutraukė į parapijos salę labai daug jo draugų iš lietuvių, o taip pat ir svetimtaučių. Dalyvavo Lietuvos Min. Dr. K. Graužinis su ponia, Grišonai, Martinez Bersetche su šeima ir daug kitų. Visi norėjo pamatyti kaip atrodo "braziliokas" ir išgirsti kaip laikosi mūsų tautiečiai Brazilijoje. Gerai paruošti pietūs, gera tvarka ir nuotaika viltis pateisino.

● **P-lė Žuklytė** su savo dėde Meiliūnu, vienu iš didžiausių lietuvių pramonininkų iš San Paulo, buvo nuvykę į Europą, kur praleido keletą mėnesių kelionėje.

BERISSO

NAUJA GYVOJO ROŽANČIAUS VALDYBA

Spalio 9 d. įvyko metinė Gyvojo Rožančiaus šventė Pamaldas už mirusius draugijos narius atlaikė kun. Aug. Steigvila, pasakydamas pamokslą apie Fatimos Marijos prašymus.

Iškilmingas metinis susirinkimas įvyko "Mindaugo" patalpose 4 val. po pietų. Susirinkimas buvo pradėtas malda. Kun. A. Steigvila davė visų metų nuveiktų darbų pranešimą, tarp kurių pažymėtinas Fatimos Marijos statulelės įsigijimas. Fatimos Marija lanko Gyvojo Rožančiaus narių namus nuo rugpiūčio mėnesio. Gyvojo Rožančiaus narių iš viso Berisse yra 60, iš kurių 30 įsirašę į Mėlynąją Marijos Armiją.

Laike arbatėlės įvyko rinkimai naujos valdybos. Rinkimuose dalyvavo 24 nariai, buvo išstatyti 10 kandidačių, iš kurių trys gavo daugiausiai balsų: p. Ona Juškienė — 15 balsų, Veronika Baubinienė — 12 balsų ir Salomė Mikelaitienė — 6 balsų. "Mindaugo" draugijos pirmininkas p. V. Stundžia išreiškė naujai valdybai geriausius linkėjimus.

Naujai valdybai buvo sugiedota "Ilgiausių metų". Po to kun. A. Steigvila ir brolis Juozas Dos Santos Ramos parodė spalvotą filmelę iš Bažnyčios istorijos. Visi pasisvečiavę ir pasikalbėję, su pakilia nuotaika išsiskirstė.

Gyvojo Rožančiaus draugija lieka labai dėkinga Mindaugiečiams už perleidimą saliono paminėjimui.

ROSARIO

● Spalios 9 d. Rosario lietuviai dalyvavo svetimtaučių šventėje, surengtoje miesto burmistro. Lietuvių B-nės iniciatyva buvo suorganizuotas gausus lietuvių būrys, kur jaunimas dalyvavo su tautiniais drabužiais. Eisena kuri tęsėsi per 12 kvadrų, lietuviai buvo palydėti plojimais. Jaunimas pašoko visą eilę tautinių šokių, kurių metu publika smarkiai plojo. Garbės tribūnoje šalia miesto burmistro ir Santa Fe gubernatoriaus buvo pakviesti ir įvairių tautų atstovai, kurių tarpe matėsi ir lietuvių klebonas — kun. Juozas Margis.

Spalio 16 d. sekmadienį Rosario kolonijos lietuviai įteikė miesto burmistrui Carballo trejopą dovaną: lietuvišką vėliavą, herbą ir tautos himno tekstą. Įteikimo akte dalyvavo gausus lietuvių būrelis, kuriuo metu kalbėjo brolis Jurgis Brizgys salezietis. Prie gėlių vainiko padėjimo ties paminklu žodį pasakė Alfonsas Lukošius. Jaunimas akte dalyvavo su tautiniais rūbais.

Lietuvišką vėliavą padovanojo Lietuvių Apylinkės pirm. p. Jonas Papečkys, o herbą su lietuviško himno tekstu iš Montevideo prisiuntė Lietuvių Atstovybę. Tai pirmoji išeivių tauta, kuri padarė šį gražų gestą, pagerbdama miesto valdžių. Už tai miesto valdžia širdingai padėkojo lietuviams.

Korespondentas

COCHERIA
LOS CONSTITUYENTES
NUOLATINIS PATARNAVIMAS AUTAIS
Lietuviams specialiai 20 % nuolaidos
Avenida de los Constituyentes 5927
Telefono: 52-9511 arba 53-4924

● BARRETAS ● CARRETILLAS
● CARRITOS ● PUNTAS
● CORTAFRIOS ● PALAS
● GRINFAS ● PLANCHAS
Fábrica de Baldes y Canastos Reforzados
para la construcción
JUAN HORACIO CZOP e Hijo
ISLETA 1313
Valentin Alsina T. E. 208 - 8717

LIETUVIŠKA AUDYKLA "DROBĖ"
Savininkas VYTAUTAS DORELIS
Parduoda lietuviškai raštuotas drobes, languotas staltieses bei lygias kitas medžiagas.
Kainos be konkurencijos, nes parduodama pačiame fabrike.
BOGOTA 4175 Cerro, Montevideo, Uruguay
Telefonas 22 - 17 - 77

MINKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS
GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ MINKŠTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.
ATLIEKAMI ĮVAIRŪS STALIAUS DARBAI.
Savininkas
Jonas Janušis
COCHABAMBA 1811-17
Villa Scasso
T. E. 68 - 7268

MIRUSIEJI

A†A VALERIJA LEŠČIUVIENĖ
Mirė 1960-IX-13. Aprašymas tilpo "Laike" Nr. 265

A†A ANTONIA SIMELIONAITĖ-BARAVYKIENĖ
Mirė rugsėjo mėn. 34 d. 1960

Ambroziejus Mesonis, sulaukęs 55 metus, spalio 2 d. mirė savo namuose Curupayti 419. Velionis kilimo iš Švekatauskų km. Taujėnų valšč. Ukmergės apskr. Argentinon atvyko 1929 m. Dirbo "Papini" stiklo fabrike. Liko nuliūdusi žmona — Marija Matulevičiūtė, sūnus Albertas ir pusseserė Emilija Mesonytė. Lietuvoje liko motina Ona ir du broliai. Palaidotas sekančią dieną Sarandi kapinėse. Velionis buvo aprūpintas visais sakramentais.

MIRĖ KAZIMIERAS SIRTAUTAS

Spalio 15 d. iš gyvųjų tarpo atsiskyrė Kazimieras Sirtautas, sulaukęs 62 metus amžiaus. Liko nuliūdusi žmona, duktė, dvi anukės. Lietuvoje pasiliko trys broliai ir trys seserys.

Šventos Mišios Aušros Vartų Bažnyčioje

SPALIO MĖNUO

21 d. 9 val. už **Joną Naujoką.** Užsakė sūnūs Andrius ir Apolinaras.
22 d. 9 val. už **Rukšėno šeimos** mirusius
23 d. 7 val. už **Stanislovo Bilaičio šeimą**
— 8 val. už **Agotą Kaušakienę**
— 10,30 val. už **Rusų ir Jonaičių šeimas.**
24 d. 8,15 val. už **Joną Motekūną**
25 d. 6,50 val. už **Antaną Matulionį**
26 d. 6,50 val. už **Matulionių šeimos mirusius**
— 8,15 val. už **Juozą Mačiulį**
27 d. 8,15 val. už **Marcijoną Ramonaitienę**
28 d. 6,50 val. už **Elzbietą Bubnelienę**
29 d. 6,50 val. už **Joną Jakštaitį**
30 d. 9 val. už **Aleksandrą Galgatavičių**
31 d. 8,15 val. už **Diliūnų, Ilgakojų ir Bickų šeimas**

LAPKRIČIO MĖNUO

1 d. 7 val. už **Telesforą Mikalauską**
8 val. už **Antaną ir Konstanciją Jakubkus**
18 val. už **Petronelę Šeparaitytę ir Magdaleną Salasevičiūtę ir Kuraičių šeimą**
— 19 val. **"Libera" prie kryžiaus sodelyje**
8 d. 8,15 val. už **Petronelę Kuraitienę ir visus Šeparaičių, Kuraičių mirusius**
— 9 val. **Sudėtinės Mišios už mirusius**
— 19,45 val. Gedulingi mišparai per 8 dienos
3 d. 8,15 val. už **Varanauskų šeimos mirusius**
5 d. 8,15 val. už **Jakštaičių ir Povilaičių šeimas**
6 d. 18 val. **Gyvojo Rožančiaus intencija**
7 d. 8,15 val. už **Bronių Skaržauską**
8 d. 6,50 val. už **Gailiūnų ir Matukų šeimas**
9 d. 6,50 val. už **sielas skaistykloje**
— 8,15 val. už **Teodorą Daukantą**
10 d. 6,50 val. už **Antaną Kundrotą**

B E R I S S O

Spalio mėn. 23 d. 10 val. Maria Auxiliadora bažnyčiojej už **Bronislovą Zabulionį ir tėvus.** Užprašė brolis Pranas Zabulionis.

P. S.: Nuo Vėlinių vakaro iki 9 lapkričio Aušros Vartų parapijoje bus laikomi **Gedulingi Mišparai** kas vakarą 19,45 val.

Casa "DOMICELA"
Sav. A. LEVANAVIČIUS
ĮVAIRIŲ RŪŠIŲ MEGZTINIAI,
ŠALIKAI, KAMPEROS
šilko ir drobės išdirbiniai
— PRIEINAMOS KAINOS —
CANADA 2025 Lanús O.

Casa MUSKETAS
Parduoda
PLOKŠTELES, PIANINUS, AKORDEONUS, BANDEONUS
TELEVISIOS APARATUS
IŠNUOMUOJAMA PIJANINUS
T. E. 50 - 5948 Sanabria 2790-92

Vitrinų Fabrikas
„V I T R A L"
Sav. W. A. Rastauskas
Įrengimas moderniškų vitrinų prekybos namams ir krautuvėms.
Av. SAN MARTIN 3038
Lomas del Mirador

ALBERTO E. TIMINSKAS
"COCHERIA"
AMBULANCIAS - SEPELIOS - CASAMIENTOS
Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro kelionės į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštynoms.
AV. PAVON 11070 T. E. 243 - 5654 Sucursal
Temperley BALCARCE 510
F.C.N.G.R. Lomas de Zamora

Buenos Aires Avellaneda

Misijos Aušros Vartų Parapijoje

Š. metų spalio mėn. nuo 2 iki 16 d. visame Buenos Aires mieste ir jo apylinkėse vyko misijos. Iš viso buvo suvažiavę apie 2000 misijonierių, iš kurių 800 iš Ispanijos.

Kiekviena parapija jau iš anksto ruošėsi misijoms, lankant šeimas, ruošiant misijų bendradarbius - pasauliečius, paskiriant misijų punktų komisijas.

Aušros Vartų parapija turėjo tris misijų centrus: vieną parapijos bažnyčioje, kitą ant Riojos gatvės pono Corsico namuose ir trečią 38-je mokykloje.

Misijos prasidėjo spalio 2 dienos vakare su iškilmingu misionierių sutikimu ant Galicia y Santa Fe gatvių sankryžos. Misionierių pasitikti atėjo daugybė žmonių iš dviejų parapijų kartu.

Sutinkant misijonierius per garsiakalbį buvo perduoti abiejų parapijų atstovų sveikinimo žodžiai, į kuriuos atsakė Tėvas Martinez, S. J., iš Ispanijos. Paskui giedant ir kalbant rožančių misijonieriai buvo atlydėti į bažnyčią.

Aušros Vartų parapijai teko šeši misijonieriai: trys iš Ispanijos ir trys argentiniečiai — po du misijonieirus kiekviename centre.

Su vakarinėmis pamaldomis prasidėjo misijos.

Kasdien misijos prasidėdavo su taip vadinamu "Aušros Rožančiumi", kuris būdavo kalbamas kasryt prieš Mišias, einant gatvėmis. Laike Mišių buvo sakomas pamokslas. Po pietų apie 4 val. būdavo antroji konferencija, pritaikinta daugiau moterims. Vakare apie 8 val. pamokslas vyrams ir Mišios.

Šalia šios misijų programos du kartus penktadienio vakarais buvo apvaikščioti Kryžiaus keliai: vieną kartą parapijos gatvėmis kartu su kaimynine parapija — San Pedro Armengol, kitą kartą Aušros Vartų bažnyčioje.

Užbaigiant misijas paskutinį šeštadienį, rugsėjo 15 dieną vidurnaktį buvo Šv. Valanda su vidurnakčio Mišiomis ir vyrų bendra Komunija. Misijų užbaigimo aktas įvyko sekmadienį — rugsėjo 16 d. vakare su Mišiom ant Cabildo aikštelės.

Iš Š. Amerikos atvyko Motina Teofilė ir Sesuo Carmen

Spalio mėn. 14 d. iš Š. Amerikos atvyko Seserų Kazimiriečių buvusi Generolė Motina Teofilė, kuri pasiliks Argentinoje gyventi. Kartu atvyko ir sesėlė Carmen — Johana Varanauskaitė, kuri Š. Amerikoje baigė mokytojų seminariją.

Motina Teofilė yra gimusi Pensilvanijoje iš lietuvių tėvų — Adomaičių, kilimo žemaičių. Vienuolynan Motinėlė Teofilė įstojo 1919 m. Vienuolyne ėjo įvairias mokytojos-auklėtojos pareigas.

Nuo 1933 iki 1935 ji gyveno Lietuvoje ir Kauno Vytauto Didžiojo universitete studijavo lietuvių literatūrą. Grįžus atgal į JAV buvo paskirta mokyklos inspektorė. Šias pareigas ištikimai ėjo per 11 metų.

Vėliau buvo išrinkta Seserų Kazimiriečių Generolė. Per 6 metus valdė visą Kongregaciją. 1954 m. kaip generolė buvo atvykusi Argentinon vizituoti Seserų Kazimiriečių ir nuo to laiko pamėgo Argentiną.

Užbaigusi Generolės pareigas pasisiūlė vykti Argentinon, kad galėtų dar pasidarbuoti Kongregacijos naudai ir ypač naujų pašaukimų ugdymo darbe.

Tenka pažymėti, kad Seselės Kazimirietės yra pirmoji Kongregacija iš JAV, kuri dirba Pietų Amerikos kontinente. Seselės Kazimirietės per gana trumpą gyvenimo laiką įsteigė jau du namus: Avellanedoje ir Kordoboje.

Avellanedoje Seselės Kazimirietės vadovauja pradžios mokyklai, kuri turi virš 500 mokinių. Be to jos padeda ir prie Aušros Vartų bažnyčios, tvarkant ir puošiant bažnyčią ir priruošiant vaikučius prie Pirmos Komunijos.

Kordoboje Seselės Kazimirietės turi taip pat mokyklą su 350 mokinių, vaikų darželį ir novicijatą, kur priimamos yra kandidatės į vienuolyną.

Seselė Carmen — Varanauskaitė, kurios tėveliai gyvena Buenos Aires mieste, yra jau antroji lietuvė seselė iš Argentinos lietuvių tarpo, kuri atvyko dirbti mokytojos darba (Pirmoji yra Seselė Elenisa — Buzaitė).

Seselė Carmen Š. Amerikoje išbuvo 2,5 metų, baigė Seserų Aukštąją Mokyklą Čikagoje mokytojos laipsniu. Šalia savo specialybės išmoko gerai kalbėti angliškai.

Rugpiūčio mėn. 15 d. Seselė Carmen padarė savo pirmuosius apžadus ir tuojau išsirengė į kelionę Argentinon, kur jos laukė Seselės Kazimirietės ir tėveliai.

Motinelei Teofilei ir Seselei Carmen linkime čia Argentinoje daug Dievo palaimos ir sekmės visuose darbuose!

"Laiko" Redakcija

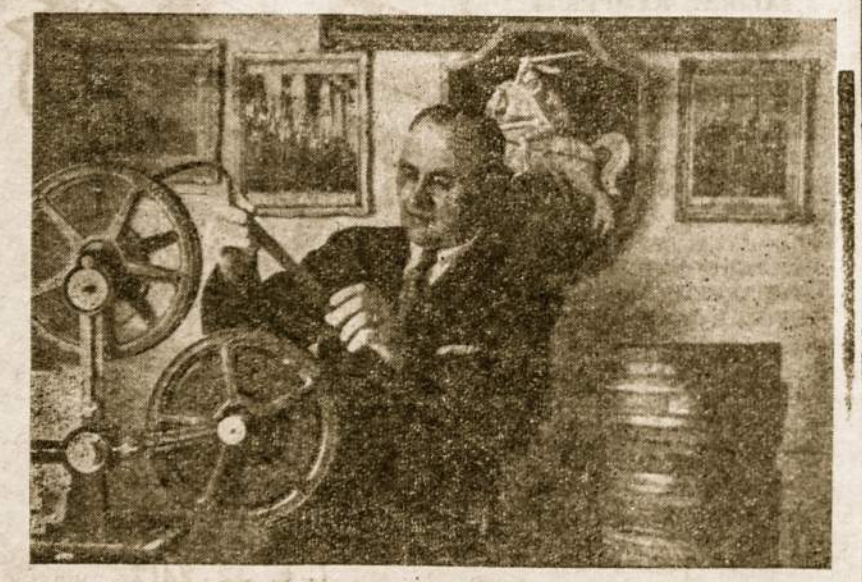

Kino technikas ir teatro "Vytis" direktorius J. Gilvydis, kuris jau virš 2 metai kaip filmuoja mūsų lietuvišką koloniją ir importuoja geriausias lietuviškas filmas iš Lietuvos ir iš Š. Amerikos.

Čia matome jį prie kino aparato rūpestingai tikrinant lietuviškas filmas ir ruošiant naujui gautus maršus ir dainas.

VIEŠA PADĖKA

Širdingai dėkoju ponams Gokams, pp. Sakalauskams ir pp. Paršelius už slaugymą, internavimą ir kitus patarnavimus mano ligos metu. Dėkoju taip pat visiems, kurie mane atvyko aplankyti.

Jonas Kasparavičius

Šiuomi reiškiu nuoširdžią padėką ponams: Kalainiui, Švarliui, Tyčiniui, Žvirgždui, Vajėgai, Sadukui ir Latvėnui už talką atvežant ir sukraunant iš Kompanijos sargo gautas lentas.

Kun. J. Margis

DĖMESIO!

Gerbiamieji "Laiko" skaitytojai ir kiti tautiečiai, turintieji įsigyję leidžiamos loterijos numerius!

3812 — I-ai premijai
0225 — II-ai premijai
3754 — III-čiai premijai

prašome nedelsiant kreiptis į "Laiko" administraciją atsimti skiiramų premijų.

NAUJI „LAIKO" RĖMĖJAI

(NESKAITANT PRENUMERATŲ)

$ 200 — Jonas Kasparavičius
„ 300 — St. Meliūnas (m. br.)
„ 110 — J. Spindrys
„ 140 — Casimira de Rastagno
„ 120 — Apolonija Kunigelytė
„ 50 — česlovas Ramanauskas
„ 50 — Vincas Narusevičius
„ 50 — Leonas Bernotas
„ 50 — Lad. Mulokas
„ 20 — Adolfas Malkevičius
„ 10 — Alfonsas Leščinskas
„ 10 — Elena Špokaitė
„ 10 — E. Butkeraitis
„ 10 — E. Legeckas
„ 10 — Petras Petkus
„ 10 — Ana Prapiestis
„ 10 — V. Brozowski
„ 10 — A. Matulis
„ 5 — A. Bakutis

Visiems Rėmėjams ir užsimokėjusiems prenumeratą nuoširdžiai dėkoja

„LAIKO" Administracija.

BUENOS AIRES

● **Angela Kirmilaitė ir Kazimieras Kapočiai** spalio 18 d. atšventė 30 metų moterystės sukaktį. Ponai Kapočiai Villa Diamante turi pasistatę didelį dviejų aukštų namą.

SVEČIAS IŠ ČILĖS

Ponas A. Juodviršis, kuris dirbo Santiago Katalikų universitete kaip asistentas, grįždamas Vokietijon buvo užsukęs į Bs. Aires, aplankė "Laiko" redakciją. A. Juodviršis buvo senas Gen. T. Daukanto pažįstamas ir bendradarbis iš Lietuvos laikų.

F. Juodviršis turi savo dėdę Bernotavičių Buenos Aires provincijoje, kurį jis aplankė.

Čileje kaip universiteto profesoriu Concepcion mieste dirba kitas lietuvis Dr. Julius Kakarieka, kuris nukentėjo nuo žemės drėbėjimų — turėjo išeiti iš savo namų, kurie pradėjo griūti.

Taip pat čilėje gyvena ir dirba Prof. Stelingis ir ponas Grigas.

● **Lilija Mačiulytė**, Petro ir Olgos Džiugytės Mačiulių dukrelė, savų tėvelių namuose, San Lorenzo 2589, Martinez, 1960 m. spalio mėn. 12 d. atšventė trylikos metų amžiaus sukaktį. Tarpe gausių svečių matėsi pp. Džiugių šeima, Nekrošių, Pocių, Nacių, Galbokių, Gokų, Kundrotų bei kun. A. Lubickas ir daug kitų artimųjų. Ta proga Lilija gavo daug vertingų dovanėlių.

● **Inž. Bronius Eidukonis**, po komplikuotos vidurių operacijos iš ligoninės grįžo į namus, kur pamažu sveiksta.

● **Inž. Jonas Čekanauskas** su žmona ir dukterimi Olga spalio 7 d. grįžo iš ilgos kelionės po Europos kraštus. Pp. Čekanauskai savo namuose tą pačią dieną suruošė jaukią vakarienę visiems, kurie atvyko juos pasitikti.

● **Adamėnas Albertas** š. m. spalio mėn. 5 d. baigė medicinos fakultetą Bs. Aires universitete įsigydamas daktaro laipsnį. Naujas daktaras dirba Avellanedos Poliklinikoje kaip asistentas. Dr. A. Adamėnas beto yra didelis katalikų jaunimo veikėjas Lomas de Zamora vyskupijoje, dirba "Consejo Diocesano de JAC" (Diocesijos Katalikų Akcijos Jaunimo Taryboje).

Jaunajam daktarui linkime sekmingos darbuotės naujoje profesijoje.

● **Ponas Naudžius** su žmona atvyko iš JAValstybių aplankyti savo sūnų Jurgį Naudžių, gyvenantį Villa Diamante. Ponai Naudžiai pasiliks ilgesnį laiką pas brolį pasisvečiuoti.

ALB Temperley Apylinkės Valdyba š. m. lapkričio mėn. 12 d. 20 val. P. Jono Žekio sode — gatvė 14 tarp 9 ir 7, Villa Sastre — Temperley, ruošia

DIDELĘ PAVASARIO ŠVENTĘ-GEGUŽINĘ,

kurioje bus renkama pavasario karalienė. Veiks bufetas su užkandžiais ir gėrimais. Šokiams griež orkestras. Kviečiame visus kuo gausiausiai dalyvauti šiame parengime.

ALB Temperley Valdyba

Avellanedos AL B-nės Apylinkės Valdyba spalio 30 d. 12 val. tuojau po Sumos parapijos salėje šaukia visuotiną narių susirinkimą, kuriame bus renkami kandidatai į ALB Tarybą. Prašome visus narius kuo gausiausiai dalyvauti.

A.L.B. Avellanedos Apylinkės Valdyba

SKELBIMAS

Diplomuota infermiera, gyvenanti Entre Rios 862, Avellaneda, leidžia įvairias injekcijas. Darbo valandos kasdien nuo 8-11 ir nuo 15-20 val. Tel. Nr. 208-7934. Galima šaukti ir į namus. Skambinti iki 10 val. vak.

LAIKAS

PATRIJOTINIO RELIGINIO TURINIO LAIKRAŠTIS

Redaguoja Redakcinė Kolegija. Atsakingas Redaktorius — J. Duoba; Administratorius — P. Gudelevičius. Rankraščiai taisomi, pertvarkomi Redakcijos nuožiūra; nesunaudoti — grąžinami tik autoriaus prašant. KAINA: Argentinoje metams $ 100.—, pusm. $ 55.—, vienas nr. $ 4.—, Urugvajuje met, 12 ur, p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

XII METAI Nr. 266 — 20 DE OCTUBRE

PER ALPIŲ KALNUS

(atkelta iš 7 psl.)

siauru, bet garsiu Alpių keliu, pasiekėme Austrijos universitetinį miestą — Insbrucką, kur ir sustojome. Apžiūrėjome miestą ir su keltuvu užvažiavome ant 2.500 metrų aukštumo kalno, nuo kurio visomis pusėmis, atsidarė pasakiškai gražūs vaizdai: amžinu sniegu apdengti kalnai baltavo kaip milžinai, tarp kurių pilki debesėliai žaidė kaip išdykėliai vaikai. Apačioje po kojomis stovėjo giliai slėnyje įsirėžęs Insbrucko miestas, kalnų pašlaitėse žaliavo miškų augmenija, kur ganėsi būreliai karvių, ožkų, kurios be jokios baimės kaip prityrusios alpinistės vaikščiojo kalnų krantais, su skambučiais po kaklais. Pasigerėję kalnų vaizdais, pamažu vėl sugrįžome prie keltuvo, su kuriuo nusileidome atgal į Insbrucką.

Besikalbėdamas su kunigu V. Kazlausku, patyriau, kad jis turi gimines, ponus Meškinius Berisse, kuriems jis perdavė daug linkėjimų. Kadangi kun. Kazlauskas ankščiau buvo studijavęs Insbrucke, tai jis papasakojo daugiau dalykų iš miesto istorijos. Kaikuriems lietuviams Insbruckas buvo laikinė tėvynė po antrojo karo; čia studijavo geras būrelis lietuvių studentų.

Insbrucko stotyje atsisveikinau su kun. V. Kazlausku, kuris pasuko Italijos link, o mano kelionės sekantis punktas buvo Vienos miestas. Kelionės linija ėjo per senus Austrijos miestus: Salzburgą — poetų ir pasaulinio garso keliautojų miestą, Lincą, kuriame iki paskutinių metų dar tebegyvena lietuvių. Tik nebuvo laiko juose sustoti.

Vienos miestas jau iš tolo sudaro gražų vaizdą, nes stovi ant Dunojaus žalių krantų. Miesto puošmena yra be abejo Šv. Stepono katedra, kurios bokštai jau iš tolo sveikina keliautojus.

Informacijų skyriuje, įsigijęs turistinį miesto žemėlapį italų kalboje, leidausi kaip senas Vienos gyventojas lankyti miesto įžymybių-garsių savo senumu ir menu vietovių. Per tris dienas aplankiau šešis svarbesnius muziejus (iš viso yra 30 muziejų), daug gražių bažnyčių, kurios daugumoje yra gotiško stiliaus.

Šv. Stepono katedra yra pati geriausia ir gal įspūdingiausia bažnyčia visoje Austrijoje. Bažnyčios ilgis yra 107 metrų, o bokštas 137 m. aukštumo, viduje yra visa eilė gotikos stiliaus gražių altorių. Šioje bazilikoje yra palaidoti daug žymių austrų kunigaikščių ir imperatoriaus Fridrikas III, kuriam pastatytas raudono granito paminklas.

Įdomu buvo stebėti vienas vestuves, vykstančias bazilikoje, kurios kiek skirtingos nuo argentiniško vestuvinio stiliaus. Suskambinus varpeliui, kunigas, tarniukai, keletas porų pamergių — pabernių, paskui patys jaunavedžiai grojant vargonams maršą visi kartu įžengė lyg procesiją į baziliką. Katedroje jaunavedžius pasitiko giminės ir pažįstamieji su gėlių puokštėmis, kurias įteikė jaunavedžiams. Automobilis, kuriuo atvyko jaunavedžiai, visas apvainikuotas.

Viena, kuri Austro-Vengrijos žydėjimo metu pasistatė daug istorinių paminklų ir didelių pastatų, juose dabar surinko daug istorinių dalykų, todėl beveik kiekvienas didesnis viešas pastatas yra tapęs muziejumi, kur saugojamos istorinės brangenybės.

Pavyzdžiui, Archeologiniame muziejuje yra privežta daugybė antkapių-sarkofagų, statulų, statulėlių iš Egypto, Graikijos, Italijos ir kitų kraštų su senoviška kultūra. Paveikslų skyriuje surinkta keletas tūkstančių rinktinių Rubenso, Van Dyck, Snyders, Guido Reni, Caravaggio, Tiepolo, Rembrandto, Jordanas, Veronese ir kitų didžių tapytojų originaliniai paveikslai. Vien Rubenso paveikslų yra dvi didžiulės salės su 20 originalių darbų, kurie yra didelės vertės.

Kaip Italija garsi buvo savo menininkais, taip Austrija savo muzikai; kas nėra girdėjęs šiuos vardus: Beethoven, Franz Šubert, Straus tėvas ir sūnus, Mocart, Glueck, Lanner, Brams, Hugo Wolf ir daugelį kitų, kurie gyveno ir kūrė Austrijos sostinėje — Vienoje?

Pora dienų lankęs Vienos įžymybės, sumaniau aplankyti ir Vienos apylinkes. Nuvykau į Modlingą, seną miestelį, kur stovi garsi senoviška pilis. Pavažiavęs kiek toliau, pasiekiau Baden miestą, kur susirenka pasiturintįs žmonės atsigaivinimui. Čia veikia ir Kasino.

Grįžęs Vienon, susitvarkiau atgal kelionei per Salzburgą link Tirolio. Įdomu buvo, kad nemokėdamas vokiškos kalbos, vis dėlto galėjau visur nuvykti, kur norėjau ir susikalbėti kad ir gestais: austrai labai mandagūs ir padeda svetimšaliui iš širdies orientuotis padėtyje.

Pakeliui sustojau Salzburge, kur su ekskursantais aplankiau gražesnes vietoves, pilaites, vandens baseinus, parkus. Vakare miesto pilis buvo gražiai apšviesta. Salzburgas sudaro tikrai romantiško miesto vaizdą — įsiterpęs tarp kalnų, su tolimų plotų horizontu primena viduramžių riterių laikus.

Tačiau sėdau į traukinį ir pasukau Italijos linkui. Prie Brenerio Italijos pasienio muitininkai mandagiai patikrino dokumentus ir leido toliau važiuoti.

(Bus daugiau)

Skaityk ir platink patriotinį, lietuvišką dvisavaitraštį "Laiką"!